

diese woche

Das Nachrichtenmagazin im STERN

Giftmüllskandal

»Das ist eine verdammte Sauerei«

Ganz Europa fahndet nach den 41 verschwundenen Fässern von Seveso. Das Versteckspiel des Schweizer Chemiekonzerns Hoffmann-La Roche und der italienischen Behörden wird auch von Bonn verurteilt. Doch in der Bundesrepublik droht auch Gefahr von wilden Giftmüll-Deponien, über die längst Gras gewachsen ist

Die Sirenen heulen zum Feierabend. Auch bei der Firma „Naftan“ an der „rue de la fère 106“ in der nordfranzösischen Industriestadt Saint-Quentin werden die klapprigen Eisentore geschlossen. Die heruntergekommene Tankbaufabrik – rostige Tanks, Eisenbehälter und Fässer liegen auf dem Betriebshof – ist der letzte bekannt gewordene Lagerplatz der 41 Seveso-Giftfässer.

Seit gut einem halben Jahr wird nach den spurlos verschwundenen Behältern mit 2,2 Tonnen hochgiftigem Dioxin-Gemisch in ganz Europa gefahndet.

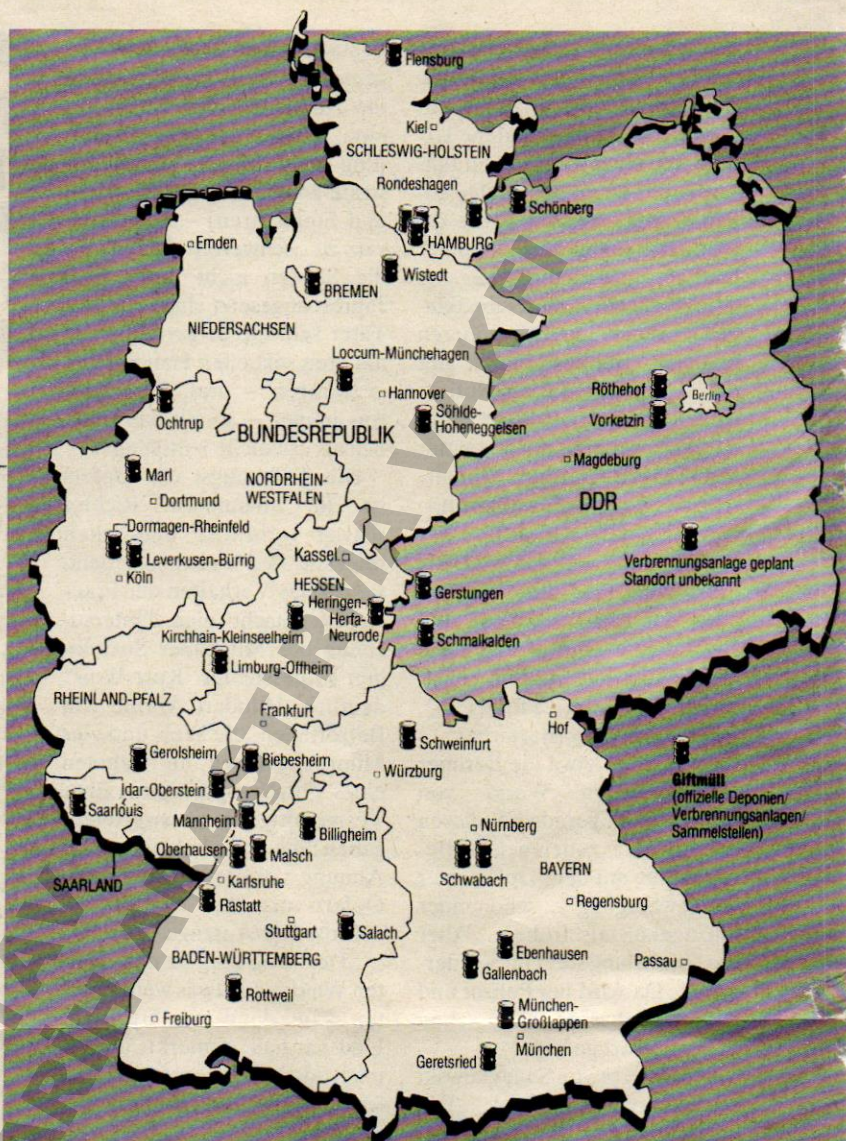
Die internationale Giftmüll-affäre, die der Schweizer Chemiekonzern Hoffmann-La Roche zu verantworten hat, begann mit einer Nacht-und-Nebel-Aktion am 10. September vergangenen Jahres. Auf dem Gelände der Hoffmann-La-Roche-Tochterfirma Icmesa im norditalienischen Seveso verstaute Arbeiter eilig Fässer auf einem Lastwagen. Als der Richtung Frankreich losfuhr, folgte ihm bis zur Grenze ein

Alfa Romeo. Im Fond der Limousine: Luigi Noè, Chef des Sonderbüros, das nach der Chemie-Katastrophe von Seveso aus dem Jahre 1976 eingerichtet wurde, um die Folgeschäden zu beseitigen.

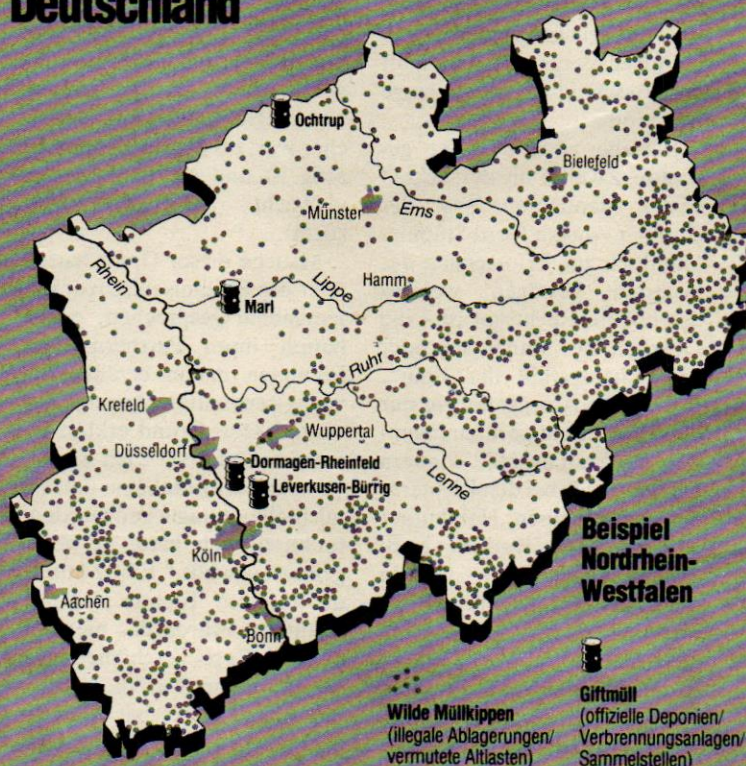
Der Fahrer des blau-roten 38-Tonnen-Transporters, Marc Pelisson, wunderte sich über den Beschatter. Denn von seinem Vater, der das kleine Transportunternehmen „Trajora“ im französischen St.-Martin-du-Fresne bei Lyon besitzt, war er auf eine „normale Tour“ geschickt worden. Pelisson: „Die Begleitpapiere, die man mir in Seveso gegeben hatte, waren auf den Transport von Industrieabfällen ausgestellt. Der Wert war mit 5000 Franc angegeben.“

Spät am Freitagabend erreichte Pelisson mit den „Industrieabfällen“ St.-Martin-du-Fresne. Über das Wochenende parkte der Lastwagen völlig unbewacht. Am Montag karnte der Transportunternehmer die giftigste Fracht der Welt in das 600 Kilometer entfernte Saint-Quentin in Nordfrankreich.

Karte: Reinold Blanck

Giftmüllkippe Deutschland

der gesamten Frauenbewegung scheint zumindest atmosphärisch etwas bewirkt zu haben: Als ungerecht empfundene Urteile, die noch vor wenigen Jahren kaum jemandem aufgestoßen wären, werden heute öffentlich angegriffen; immer häufiger machen die Opfer von der Möglichkeit der Nebenklage Gebrauch; in jeder größeren Stadt der Bundesrepublik gibt es seit etwa zwei Jahren Notrufstellen für vergewaltigte Frauen, darunter eine noch von der SPD/FDP-Regierung unterstützte Notruf-Projektgruppe in Mainz (siehe Kasten).

Auf Befragen des STERN mochten von 14 dieser Stellen zwar nur vier der Polizei und Justiz eine opferfreundliche Einstellung attestieren (Kiel, Essen, Freiburg, Pforzheim). Doch Läuterung ist spürbar.

So erkennt etwa die Berliner Rechtsanwältin Werra von Swieykowski gerade bei diesen Stellen eine zunehmende Bereitschaft, mit dem Opfer einer Vergewaltigung schonender umzugehen als früher: „Aber die Ermittlung steht im Vordergrund. Da wird bei Polizei und Staatsanwaltschaft eben schon mal knallhart gefragt.“

Was Werra von Swieykowski als Skandal empfindet: „Die Zurückhaltung der Justiz bei Vergewaltigern. Bei einer Anzeige wegen Eigentumsdelikten oder Demonstrationsstraftaten wird ruckzuck festgenommen, bei einer Vergewaltigung läuft der Beschuldigte noch lange frei herum.“

Besteht auch nur der geringste Zweifel an der Schuld seines Mandanten, sagt der Berliner Anwalt Gerd Stübing, „muß ich zur Erforschung der Wahrheit abwägen, welches das höhere Rechtsgut ist – die Unschuld des Mandanten oder das Schamgefühl der Frau“. Daß dieses Abwägen nicht nur bei Strafverteidigern zuungunsten der Frau ausfällt, sondern häufiger noch bei den Richtern, befremdet seinen Hamburger Kollegen Dr. Karl-H. Neß: „Die stellen den Opfern manchmal Fragen, die mir als Verteidiger des Angeklagten nicht einfallen würden. Oft sind sie auch für den Straftatbestand ohne Belang: ob etwa der Samenerguß auf der Sofalehne oder auf der Liege erfolgt sei.“

Weil am Erinnerungsvermögen für solche Details die

Glaubwürdigkeit des Opfers gemessen wird, steigen häufig die Aussichten des Täters auf eine minder schwere Einstufung seines Falles (Freiheitsstrafe zwischen sechs Monaten und fünf Jahren) – im Gegensatz zu „schweren“ Fällen, für die Strafen nicht unter zwei Jahren angesetzt sind. Hat der Täter sein Opfer gar „nur“ zu anderen sexuellen Handlungen gezwungen – oral, anal oder was immer –, so gilt das lediglich als „sexuelle Nötigung“.

Die Todesangst des Opfers ist für männliche Richter schwer vorstellbar und selten relevant. Wie ausschlaggebend sie für das Verhalten der Frauen ist, macht eine Untersuchung des Münchner Soziologen Professor Dr. Kurt Weis* deutlich. Hundert Anrufe von Betroffenen, die Weis und vier Mitarbeiterinnen im Rahmen eines Forschungsprojekts über Vergewaltigung auswerten, gaben ihnen eine beklemmende Ahnung von dem, was in den Opfern vorgeht.

Protokoll-Auszüge:

„Der Weg ging in den dichten Wald, und etwas weiter hinten kam dann ein Gebüsch. Und ich hab' gemerkt, daß er mich dorthin ziehen wollte, und ich war überzeugt, daß er mich umbringt.“

„Direkt nach der Tat, ich meine, ich war also direkt erleichtert, muß ich sagen, oder hatte fast eine Art Dankbarkeitsgefühl, so pervers das klingen mag . . . , weil ich einfach bis zum Höhepunkt mir nicht sicher war, ob derjenige halt abartig ist und mit dem Messer vielleicht auf mich einsticht . . .“

Manche dieser Opfer hatten über das Erlebnis nie zuvor mit jemandem gesprochen, einige hatten ihren Partnern oder Freunden davon erzählt, die wenigsten hatten Anzeige erstattet. Den Grund erklärt eines der Opfer so: „Ich glaub', wenn ich dort hinkäme und sie mich alle so angucken würden, praktisch, ich hätte es ja irgendwo gewollt.“ Eine Mutter, die für ihre Tochter Anzeige erstattete, würde das nie wieder tun. Es sei beschämend gewesen: „Nun war die Frage, na, Ihre Tochter hat doch sicher auch – also ich sage das

* Kurt Weis, »Die Vergewaltigung und ihre Opfer«, Ferdinand Enke Verlag, Stuttgart, 1982.

Not- Telefon: Frauen helfen Frauen

Die Notruftelefone sind nicht rund um die Uhr, sondern nur zu festgelegten Sprechstunden an ein oder zwei Wochentagen besetzt. „Wir sind nur acht Frauen und machen das alle nebenbei“, entschuldigte eine Frau am Telefon den häufig nicht besetzten Apparat. Einige Gruppen geben die Termine für die Sprechstunde über einen Anrufbeantworter bekannt. „Erfahrungsgemäß melden sich viele Frauen nicht gleich, sondern erst drei, vier Wochen nach der Vergewaltigung – vorher können sie gar nicht darüber sprechen.“ Aber auch wenn wie in Hamburg einfühlsam gebeten wird: „Bitte leg nicht gleich auf, auch wenn der Anrufbeantworter nervt“ – werschafftes, auf Kommando und Piepton einem sprachlosen Band Angst, Schamgefühle, den Schrei nach Hilfe anzuvertrauen? Bleibt deshalb zu hoffen, daß der Telefonservice bald an jedem Abend erreichbar ist.

Notrufgruppen:

5100 Aachen, Boxgraben 49, Tel. 02 41/3 44 11 • **8600 Bamberg**, Untere Sandstraße 9, Tel. 09 51/5 54 40 • **1000 Berlin**, Stresemannstraße 40, Tel. 0 30/2 51 28 28 • **3300 Braunschweig**, Magnikirchstraße 4, Tel. 05 31/4 33 02 • **2800 Bremen**, Im krummen Arm 1, Tel. 04 21/70 17 17 • **4300 Essen**, Dreiringstraße 11, Tel. 02 01/51 22 61 • **6000 Frankfurt**, Eckenheimer Landstraße 72, Tel. 06 11/59 62 18 • **7800 Freiburg**, Luisenstraße 5, Tel. 07 61/2 60 24 • **6300 Gießen**, Reichenbergerstraße 7a, Tel. 06 41/3 14 38 • **2000 Hamburg**, Rappstraße 4, Tel. 0 40/45 35 11 • **3000 Hannover**, Nieschlagstr. 26, Tel. 05 11/45 22 52 • **6900 Heidelberg**, Friedrich-Ebert-Anlage 9, Tel. 0 62 21/1 36 43 • **7100 Heilbronn**, Tel. 0 71 31/57 15 35 • **2210 Itzehoe**, Postfach 1354, Tel. 0 48 21/6 27 73 • **2300 Kiel**, Gneisenaustraße 18, Tel. 04 31/80 23 61 • **5000 Köln**, Moltkestraße 66, Tel. 02 21/52 31 20 • **6500 Mainz**, Goethestraße 38, Tel. 0 61 31/6 36 76 • **3550 Marburg**, Renhof 18, Tel. 0 64 21/6 35 70 • **7130 Mühlacker**, Klotzbergstraße 76, Tel. 0 70 41/58 27 • **8000 München**, Gabelsbergerstraße 66, Tel. 0 89/52 22 22 • **7530 Pforzheim**, Westliche 293, Tel. 0 72 31/1 76 48 • **5650 Solingen**, Postfach 100 960, Tel. 0 21 22/5 45 00 • **7000 Stuttgart**, Kernerstraße 31, Tel. 07 11/29 64 32 • **7400 Tübingen**, Haaggasse 34, Tel. 0 70 71/57 77 • **5600 Wuppertal**, Tel. 02 02/8 81 55.

mit Widerwillen, aber die sagten: Ihre Tochter hat bestimmt auch Lustgefühle dabei empfunden.“

Da wundert es nicht, wenn Kriminologen schätzen, daß bei jährlich 7000 Anzeigen wegen versuchter oder vollendeter Vergewaltigung die Dunkelziffer um das Zehn- bis Zwanzigfache höher liegt. Denn nicht nur Polizei und Justiz sind schuld am mangelnden Anzeigewillen der Opfer, auch Nachbarin und Nachbarin mit ihren Vorurteilen.

In einer Befragung von 500 Bürgern fand Professor Weis heraus, daß Frauen das Verhalten vergewaltigter „Schwestern“ strenger beurteilen als Männer und eher geneigt sind, erzwungene Geschlechtsakte mit der „Natur des Mannes“ zu entschuldigen. Ähnliches trifft auf Personen mit strenger Einstellung zu Recht, Ordnung, zur Sexualität und frauenfeindlichen Tendenzen zu – auf eine große Zahl von Bundesbürgern also.

Doch selbst wenn die Bevölkering aufhören würde, bei Vergewaltigungen (Falschanschuldigungen betragen nur etwa zwei bis fünf Prozent) zwischen sogenannten „sauberen“ und „unsauberen“ zu unterscheiden, bleiben Opfer und Täter vor Gericht der Glaubensbereitschaft von Richtern, Staatsanwälten und Strafverteidigern ausgeliefert. Die Glaubwürdigkeit des Täters wird dabei von seinem Anwalt hochgehalten. Die Frau ist nur Zeuge und muß sich selbst vertreten – es sei denn, sie hat Nebenklage erhoben und ist ebenfalls durch einen Anwalt oder eine Anwältin vertreten.

Eben diese Möglichkeit soll nun aber im Zuge einer Änderung von gerichtlichen Verfahrensrechten abgeschafft werden. Ein Referentenentwurf liegt vor und löst bei all denen Zorn aus, die sich in den vergangenen Jahren für eine problembewußte, menschlichere Behandlung von Opfern sexueller Gewalt eingesetzt haben.

Die Berliner Notruf-Frauen wollen mit einer Unterschriftensammlung beim Bundesjustizminister gegen die geplante Gesetzesänderung protestieren. Denn: Wird der Entwurf Gesetz, ändert sich für sexuelle Gewalttäter nichts. Aber ihre Opfer stehen wieder alleinda. ■

Die Firma Naftan im französischen Saint-Quentin. Hier lagerten zuletzt die verschwundenen Fässer

Die Kinder von Seveso: Dioxin zerfraß die Haut nach dem Chemieunglück von 1976

Fotos: Tom Jacobi, Fred Irt

Der Auftrag: Abladen der Fässer bei der Firma „Naftan“.

Pelisson buchte die Fahrt als Routineauftrag ab. Erst als am 17. September 1982 ein französischer Zollfahnder bei der Firma „Trajora“ nach dem Verbleib der Fässer fragte, wurde der Fuhrunternehmer stutzig. Hatte er etwa Drogen oder andere illegale Ware transportiert? Dann, nach ersten Meldungen über verschwundene Fässer aus Seveso, wurde ihm langsam klar, daß er in eine geheime internationale Giftmüll-Aktion verwickelt worden war.

Im Hintergrund steht der Auftraggeber für den Lastwagentransport, Bernard Paringaux, Inhaber der französischen Müllfirma „Spelidec“. Sie besitzt in Marseille ein kleines Büro, das lediglich als Postadresse dient, und hat bei „Naftan“ einen Lagerplatz gemietet. Schon Mitte der siebziger Jahre hatte Paringaux in Frankreich Schlagzeilen gemacht. Er wurde beschuldigt, giftige Abfälle im Mittelmeer versenkt zu haben.

Paringaux belieferte via Rotterdam das deutsche Giftmüllverbrennungsschiff „Matthias II“ im Auftrag von BASF, Bayer, Hoechst, Ciba-Geigy. Aktenkundig sind auch die ausgezeichneten Verbindungen von Paringaux mit den Müllhändlern in der Bundesrepublik.

Die baden-württembergische Kriminalpolizei beschlagnahmte bei der Firma „Badische Rückstandsabseparations GmbH“ in Neckarsteinach Unterlagen über einen geplanten deutsch-französischen Müllvertrag. Danach sollte die „Spelidec“ über die schleswig-holsteinische Firma „Hanseatisches Baustoff Kontor“ (HBK) in Bad Schwartau Dioxin-Rück-

Fritz Rau + Hermjo Klein present

LIPPMANN + RAU CONCERTS '83

JOAN ARMATRADING

The Key-Tour Mai + Juni

Konstantin Wecker

JOAN BAEZ

Bettina Wegner

22.5. Berlin-Waldbühne

Serious Moonlight

DAVID BOWIE

20.5. Frankfurt 17.6. Bad Segeberg

21.5. München 20.6. Berlin

14.6. Essen

The adventures of

JOHNNY CASH

Guest Star: June Carter

17.4. München 21.4. Köln

18.4. Mainz 22.4. Würzburg

19./20.4. Hamburg 23.4. Hof

ERIC CLAPTON

and his Band

20.4. Bremen 27.4. Frankfurt

21.4. Essen 29.4. Heidelberg

26.4. Köln

JARREAU

8.5. Wien 19.5. Hamburg

14.5. Düsseldorf 21.5. Berlin

16.5. Frankfurt 24.5. München

Havana Moon

SANTANA

23.4. Bremen 6.5. Ludwigshafen

30.4. Dortmund 11.5. München

Absolutely live

ROD STEWART

7.6. Hamburg 29.6. Mannheim

8.6. Berlin 30.6. München

Heartbreaker

DIONNE

WARWICK

18.4. Hamburg 28.4. Mannheim

19.4. Frankfurt 29.4. Essen

22.4. München

Procession

WEATHER

REPORT

5.5. Frankfurt 9.5. München

7.5. Hamburg

KONSTANTIN

WECKER

Tournee im April + Mai

Karten im Vorverkauf!

diese woche

stände in die DDR liefern. Die HBK hat das Monopol, europäischen Industriemüll auf die Mammut-Deponie Schönberg im Bezirk Rostock zu liefern. Die DDR dementiert freilich, „ein einziges Faß“ des Seveso-Mülls gegen harte Devisen angenommen zu haben.

Zunächst hatte Hoffmann-La Roche die Müllentsorgungsfirma „Mannesmann Italiana“, eine Tochter des deutschen Stahlkonzerns, damit beauftragt, einen sicheren Platz für das Dioxin zu finden. Doch selbst in Indonesien bekamen die europäischen Müllmänner eine Absage. Die geeigneten europäischen Deponien, wie das ehemalige Salzbergwerk Herfa-Neurode in Hessen, winkten ab. Mit dem Erbe von Seveso wollte sich kein Politiker belasten. Der hessische Umweltminister Karl Schneider: „Sollen die Italiener doch selbst etwas für den Umweltschutz tun.“

Die Absage aus Hessen hatte zur Folge, daß „Mannesmann Italiana“ jetzt anderswo Hilfe suchte. Über einen Genfer Kontaktmann wurde mit der französischen Minifirma „Spelidec“ ein Vertrag geschlossen. Paringaux versicherte notariell, einen geeigneten Platz außerhalb Italiens für den Seveso-Müll gefunden zu haben. Die italienischen Behörden vertrauten der Zusage und waren froh, den Dreck endlich loszuwerden. Wohin die Ladung ging, war ihnen offenbar egal. Günter Hartkopf, Staatssekretär im Bonner Bundesinnenministerium, über das Verhalten der Italiener: „Das ist eine verdammte Sauerei, und das ist noch milde ausgedrückt.“

Wo die Giftfässer letztlich gelandet sind, weiß nur Paringaux. Aber der französische Giftmüllunternehmer ist ein verschwiegener Mann. Seit fast zwei Wochen sitzt er in Saint-Quentins Stadtgefängnis in Beugehaft. In jener Stadt, wo die Spur der Fässer versandet, wollen die Behörden ihn zum Sprechen bringen.

Wohl ohne große Aussicht auf Erfolg. Nach Informationen aus dem französischen Umweltministerium soll den Auf-

Fotos: Pierre Dahm, AFP

Mit einem Lastwagen der französischen Firma Trajora wurden die Giftfässer in Seveso abgeholt. Nur der französische Giftmüllunternehmer Bernard Paringaux weiß, wo das Seveso-Gift geblieben ist. Als er nicht reden wollte, wurde er festgenommen und kam in Beugehaft

traggebern die Verschwiegenheit von Paringaux angeblich eine Million Dollar wert sein. Madame Paringaux zum STERN: „Bernard hat sein Wort gegeben zu schweigen, er wird es halten.“

Paringaux hat es immerhin geschafft, ganz Europa in Atem zu halten. Denn nach der Zwischenlagerung in Saint-Quentin verschwanden die Giftfässer über die belgische Grenze, ohne – so die Recherchen der europäischen Regierungen – offiziell irgendwo angekommen zu sein. Auch Innenminister Friedrich Zimmermann, zuständig für Umweltschutz, rätselet über den Verbleib der Giftladung und gab einen Fahndungsauftrag an alle Bundesländer. Ohne Erfolg. Die deutschen Behörden haben inzwischen ausgeschlossen, daß Seveso-Gift in der Bundesrepublik lagert. Einschränkung: Es könnte unter falscher Deklaration irgendwo untergeschoben worden sein.

Ganz offiziell wird an den Hafenpiers im belgischen Antwerpen das Verbrennungsschiff „Vulcanus“ mit Giftmüll von Hoechst, Ciba-Geigy, Dynamit Nobel und auch Hoffmann-La Roche beladen. Die Verbrennung auf See ist eine bewährte Methode, hochgiftige Dioxine bei hohen Temperaturen zu zerlegen. So verbrannte auch die US-Luftwaffe 1977 im Golf von Mexiko die Restbestände des im Vietnamkrieg versprühten Entlaubungsgiftes „agent orange“. Das darin enthaltene Dioxin, so heißt es in einem Gutachten der Militärs, soll zu „99,9 Prozent“ vernichtet worden sein.

Was damals für 10 000 Tonnen Kampfstoffe möglich war, kann nicht für 2,2 Tonnen Gift aus Seveso funktionieren. Denn die Hoffmann-La-Roche-Experten haben sich dafür den Weg verbaut. Gegen den Rat von Fachleuten wurde das Seveso-Gift mit 70 Prozent Salz in ein festes Gemisch ver-

Ben ablağın,

elise bir spor yazı
var.

Dilekçeniz kuralabilmiz.

Doğukula,

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

I was one of 70,000

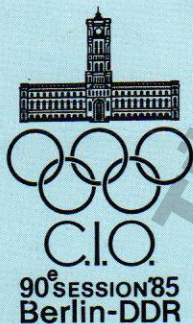
By Waldemar Cierpinski,
two-time Olympic Marathon champion

It was a point of honour to me to join the 70,000 people who gathered for the Berlin Peace Run in the GDR capital on June 6, 1985. The race was staged on the occasion of the 90th Session of the International Olympic Committee. I have seen and heard a lot already, but I must admit that this event got under my skin, i.e. the fact that 70,000 people

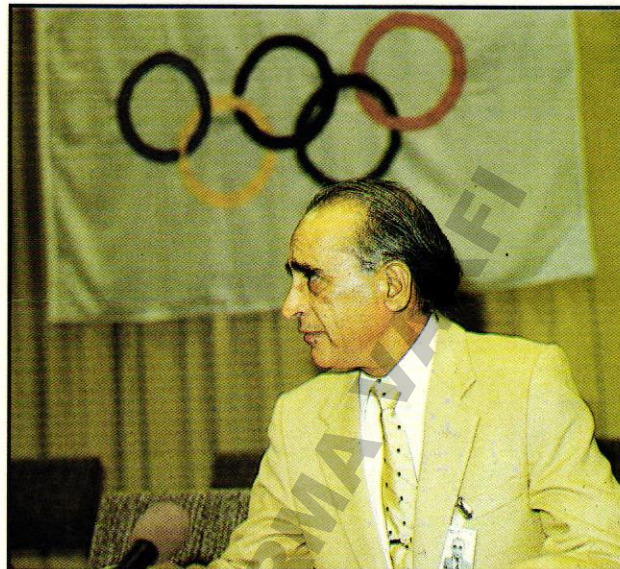
joined one of the five courses of the race and, in doing so, expressed their commitment to peace at the same time. As two-time Olympic champion I was a member of a vast sports family who are guided by the desire to draw inspiration from sport, to use it as means for keeping fit and healthy and to have fun when jogging. This was already my maxim during training as competitive

meeting as a session of unity and cohesion at which important decisions for the future of the Olympic movement and the IOC had been adopted. In the morning, the IOC members had visited historical places of interest in Potsdam. At Cecilienhof Manor where the heads of government of the USSR, the USA and Great Britain had adopted major decisions in 1945, following the end of World War II in Europe, Juan Antonio Samaranch made an entry into the visitors' book: "The peace objectives of the Potsdam Conference are shared and supported by the Olympic movement." At Sanssouci Castle, the IOC members heard with great interest facts about the history of this world-famous building and park. So, a session was wound up in a relaxed and friendly atmosphere, a session on which the IOC President had said vis-a-vis newsmen during the final international press conference: "I can assure you that the IOC has seldom been welcomed so warmly and respectfully as in Berlin to stage its 90th Session here."

Ashwini Kumar (India) has been serving as IOC Vice-President since 1983. He has been an IOC member since 1973. The 64-year-old went in for hockey, boxing, athletics and rowing when he was young. He was President of the Indian Hockey Association for 16 years and, in his capacity as secretary-general of the Asian Games, in 1982 grossly contributed to the great success of that major sports event. On the 90th IOC Session the 2nd IOC Vice-President gave the following interview:

A contribution to strengthening the Olympic movement

What are your impressions in the course of the 90th Session here?

Excellent ones, indeed – from the wonderful welcome which was bidden not only to me but also to my wife and children up to the outstanding conditions for our congress here. As known, the reports of the organizing committees for the 1988 Olympics and the presentations of the cities which bid to host the 1992 Games were among the most important agenda items. As to this we can be very satisfied and optimistically look forward to the future of the Olympic Games. I also believe that the Olympic movement in general has been strengthened by this session. It will also in the future continue to spread greetings of fraternity, friendship, equality and peace and, in doing so, reach many people throughout the world.

I will particularly remember the warmth of the or-

ganizing bureau. Everywhere one was welcomed with open arms. Without exaggeration, I noted something more pleasant at none of the former sessions.

You are not for the first time in the GDR...?

That's correct. Two years ago I had the opportunity to come and see the wonderful gymnastics and sports festival in Leipzig. I have kept in mind that then five and six-year-old boys did gymnastic exercises with great impulse and with the same élan as 85-year-old men. It was a very nice atmosphere at that unique festival and its sports show. Maybe, it demonstrates best the great enthusiasm and creative power your little people of 17 million inhabitants is filled with. The GDR is a great sports nation in a comprehensive sense and not only regarding outstanding track and field athletes, swimmers and gymnasts.

How do you assess the GDR's contribution to implementing the Olympic ideals?

It may be symbolic that the IOC has bestowed its

Olympic Order in gold on both Indira Gandhi and Erich Honecker. There is certainly no doubt that it is sport in particular which brings peace-loving youth together and nearer. To do so it needs peace and my country wholeheartedly works worldwide for this spirit of peace in all fields. Today, sport is more than ever before a strong means and suitable way for working for peace.

Our two countries have proved how excellent cooperation in sport can be. To mention just one example, the cordial bonds between the Leipzig College for Physical Culture and the National Sports Institute in Patiala alone substantiate the statement. Many people in India know the great support the GDR is rendering to us at Patiala and wish that this close cooperation and firm friendship will last for ever.

Demokratik Almanya'da Spor İçin Milyarlarca Mark Harcanıyor

AMAÇ HERKES İÇİN SPOR, HERKES İÇİN SAĞLIK...

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde, spor için milyarlarca mark harcanmasının nedeni, herkes için spor, herkes için sağlık ilkesinin pratikte en geniş biçimde uygulanması.

Nitekim, televizyonda izlediğimiz Olimpiyat Oyunlarında, Avrupa Şampiyonalarında Demokratik Alman sporcularının başarılarına şaşmamak elde değil.

Sosyalist bir ülke olan Demokratik Almanya'da "insan" en büyük önemi taşıdığından, spor da doğallıkla "yıldız yaratmak" için değil, sağlıklı kuşaklar yetişmesi için bir araç yalnızca. Bu bağlamda, örneğin gelişmiş kapitalist ülkelerin spordaki başarıları zigzaglar çizerken, sosyalist ülke sporcularının başarıları gayet istikrarlı ve giderek gelişen bir çizgi çiziyor.

Örneğin 1983 yılında Olimpiyat oyunlarında ^{kadar} Demokratik Alman sporcular 148 altın, 138 gümüş, 135 bronz madalya kazanmışlar. ^{Dünya} Avrupa şampiyonalarında DAC sporcuları 587 altın, 562 gümüş ve 521 bronz madalyayı toplamışlar. Avrupa şampiyonalarının dökümüyse şöyle: 576 altın, 694 gümüş, 706 bronz madalya.

1971 yılında Demokratik Almanya'da spor için devlet 131 milyar mark harcamış. Ne ki bu rakam yetersiz görüldüğünden olacak 1984'te spor için ayrılan miktar 442 milyon marka çıkarılmış. DAC spor federasyonuna 1970'te 2 milyon 200 bin kişi üyeyken, 1983'te üyelik sayısı da 3 milyon 400 bine yükselmiş. Spor ve jimnastik federasyonuna üye olanların nüfus içindeki oranı ise %20.6.

SPOR OLANAKLARI

Demokratik Almanya da halen 329 stadyum, 1180 spor alanı, 5397 kapalı spor salonu, 196 kapalı yüzme salonu, 695 yüzme salonu, 332 ski yeri vsr. Ayrıca, 1,668 yurt da sporculara ayrılmış bulunuyor.

Bu olanaklara hiç şaşmamak gerek. Demokratik Almanya'da sendikalar da sporla ilgileniyor. 10 bin spor kulübüne sahip fabrikalardaki işçiler iş sonrası bu olanaklardan yararlanıyor. Kendi festivallerini, kendi spor etkinliklerini düzenleyen sendikalar sporda söz sahibi. Zaten 500'den fazla işçi bulunan her fabrika kendi spor kulübünü kurma hakkına sahip bulunuyor. Genel olarak sendikalarla gençlik örgütleri bu spor kulüplerini ortaklaşa yönetiyor.

HERKES İÇİN SPOR

7'den 70'e herkes için spor sloganı sosyalist Demokratik Almanya'da öylesi ileri götürülmüş ki örneğin 11 bin sakat insan spor kulübüne üye durumda ve bunlar da kendi aralarında spor festivalleri düzenliyorlar. Oysa kapitalist toplumlarda, sakat insanlar değil spor olanağı, iş hakkına bile sahip değil; toplumun bir köşesine itil-

miş, hayatta kalmaya çalışıyor. Yaşlılar için de aynı şey sözkonusu. Oysa Demokratik Almanya'da yaşlılar da spor olanaklarından yararlanıyorlar, ve bunda geniş teşvik görüyorlar.

"SPOR MUCİZESİ"

Acaba Demokratik Almanya'da yaşanan bir "spor mucizesi" mi? Aslında mucize falan değil bu, planlı, bilinçli, halktan yana, emekçiler için devlet politikasının bir ürünü sadece. Spor yapan gençler, okuldaki dersleriyle spor çalışmalarını bağdaştırabilmek ve birindeki başarılarının diğerini ~~gürün~~ gölgelememesi için geniş yardım görüyorlar. Ülkede ulusa ait sanayi~~ler~~ tesisleri, sporun gelişiminde gereken maddi kaynakları yaratıyor. Spor bilimi ve spor~~ix~~ için tıp da DAC sporunun başarısının bir diğer etkeni. Spor için tıp, insan organizmasının yoğun çalışma koşullarında ne tür değişimler geçirdiğini inceliyor ve sonuçlardan spor örgütlerini haberdar ediyor. Böylece, örneğin batıda bir aerobik olayının yarattığı sakatlıklar, Demokratik Almanya'da görülüyor. Çünkü burda spor, bilinçli olarak yapılıyor. İnsan sağlığına verilen ~~da~~ büyük değer, sporcuları etkiliyor: çünkü çok ciddi tıbbi incelemelerden geçmeden, kimse önde gelen bir sporcu durumuna giremiyor. Bunun nedeni, ~~p~~ sporcunun sağlığının tehlikeye atılmak istenmemesi...

Demokratik Alman sporcularının başarısının bir diğer nedeni de gerek yarışçıların, gerekse toplumun spor karşısındaki yaklaşımı. Sporcular, yaşamlarını kazanmak yada ticari kâr sağlamak için yarışmak zorunda değiller. İşsizlik yok. Reklam amacıyla spor sömürülüyor. Sporcular, kendi meslek dallarında geleceklerinin güvence altında olduğunu bilerek, spor uğraşlarıyla mesleklerini bağdaştırıyorlar ve dengeli yaşamları, başarılarının özünü oluşturuyor. Oysa batıda öyle mi? Örneğin bir dönemin buz pateni şampiyonu İngiliz Jean-Torvill çifti, bu başarılarını devam ettiremedikleri gibi, ticari reklamla yaşamlarını kazanmak için "buz üstünde şov" gösterileri yapmaya başladılar ve bu ilgi giderek azaldı, çünkü birer "yıldız" değiller artık Batılı toplumların gözünde. Oysa DAC sporcuları için "yıldızlık" değil, sağlıklı, başarılı, güvenceli bir yaşam sözkonusu. Bir kez "çaptan ~~düşünece~~xxx düşünce" olsalar bile, toplum tarafından itilmiyorlar. Çünkü en yuce değer, insan böyle bir ülkede...

K. Öztürk
Syndicat Habillement CGT
3 Rue Chateau d'eau
75010 - Paris.

6 - 2 - 86

Değerli Arkadaşlar,

Aşağıda adresleri bulunan kurumlara,
Fransada Türkiye üzerine araştırma yapan
kişiler basıncı, var olan dokümanları
konsülte ediyorlar. Yayınlarımızın bu kurum
larda bulunmasının yararlı olacağını tahmin
ediyorum. Yayınlarımız adına başvurup abone
olmalarını isteyeceğiz.

Başarılar

K. Öztürk

- ARCHIVES National
60, Rue des Francs - Bourgeois - Paris. 3e.
- Assemblée National (Bibliothèque)
126, Rue de l'Université. Paris. 7e.
- Bibliothèque de Documentation Internationale
Contemporaine (BDIC)
Université Nanterre Paris X : 2, Rue de Rouen
92 - Nanterre.
- BIBLIOTHEQUE National.
58, Rue de Richelieu. 75002. Paris.

- La Documentation Française
29-31 Quai Voltaire - Paris .7e.
- INSTITUT NATIONAL DES LANGUES ET
CIVILISATIONS ORIENTALES. (Bibliotèque)
2, Rue de Lille
75007. Paris.
- OCDE (Bibliothèque Centrale)
2, Rue André Pascal. 75016 - Paris
- UNESCO - Bibliothèque
7-9, Place de Fontenoy, 75007. Paris

Ayrıca ABD 'nin en önemli üniversitelerinden olan
Harvard Üniversitesinde, Orta Doğu bölümüne yazabilir-
siniz. Adresi :

Harvard University
Widener Library
Middle Eastern Studies.
Cambridge . MA . 02138
USA .

Çağdaş köleler: Gezici tarım işçileri

Yasal güvence

peşinde 60 yıl

ŞÜKRAN KETENCİ

Bu ayın başında yapılan tarım işçilerinin sorunlarına ilişkin bilimsel toplantının açılış konuşmasında Tarım-İş Başkanı Zeynel Irmak sözü döndürüp dolaştırıp yasal güvenceye getiriyor. Türk-İş'in yapılan genel kurul ya da değişik konulu toplantılarında Zeynel Irmak söz aldığı anda,

yüzlerde tebessüm belirir. Nele-
rin söyleneceği önceden bellidir. Aynı konu başı sonu bol alkış alarak yinelenir durur.

Sözü nasıl döndürüp dolaştırıp aynı konuya getirmeyecek ki, 1986'nın nisan ayında Türkiye'de hâlâ tarım çalışanlarını içine alan bir yasa yok. 22 milyon civarındaki çalışma çağı nüfusunun yaklaşık yarısı, 11 milyonu-

nu oluşturan tarım çalışanları yasalarda çalıştırılıyorlar.

İşçi kökenli Çalışma Bakanı Bahir Ersoy'un bakanlığı sırasında Çalışma Bakanlığı arşivlerinden, tarım çalışanları ile ilgili hazırlanmış yasa tasarılarının bir dökümünü çıkarmaya çalışmıştı. Ecevit'in iktidarına kadar 20 küsur yasa tasarısı Meclislere gelmiş, yasalaşamamıştı.

kadük olmuştu. Ecevit iktidarı da, daha sonra Demirel iktidarı da vaatlerini gerçekleştiremediler. Şimdi kaç oldu öğrenemedik. Bildiğimiz, gelmiş geçmiş hemen hemen bütün iktidarların seçimler sırasında mutlaka tarım çalışanlarını yasal güvence altına alacak yasayı çıkaracakları vaadinde bulunup, iktidara geldiklerinde bu vaatlerini unuttukları idi.

58 yıllık modernleşme sürecinde ve bunun 20 yıllık kesitini içeren planlı kalkınma döneminde, işbaşına gelmiş iktidarların, tarım kesimi çalışanlarının sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınması ile ilgili sorunları hep erteleyerek, ülkemizin siyasal gündeminde bulundurdıkları gözlemlenmektedir.

Önce hazırlanmış yasa tasarıları, konuya ilişkin vaatlerin bir dökümünü, renkli olur gerekçeyle yazıya aktarmak istedik. Fakat sayfalar tutacağını görüp vazgeçtik. Mizahçılara konu olabilecek bu oyalamaların büyük çıkarlarla bağlantısı var elbet. Ancak tarım çalışanları asgari insanca yaşama ve çalışma koşullarına kavuşturulmadıkça, kentlerin çevresini ağ gibi saran gecekonduculardan, köyden kente büyük göçlerden kurtulmanın söz konusu olamayacağını, çağdaş "sosyal devlet" olduğundan söz edilemeyeceğini de bilmek gerek.

İNSANLIK SUÇU

"Sosyal devlet" sözcüğünü ağzına almayan Özal hükümeti iktidarında sendikacılar, tarım çalışanlarının yasal güvenceye kavuşturulmasında iyice umutsuzluğa düşmüşler. Bu dönemde çıkarsa, ancak tarım çalışanlarının aleyhine de çıkabileceği kaygısı ile, oturup kendileri son bir yasa tasarısı hazırlamışlar. Türk-İş ve Tarım-İş'in ortaklaşa hazırladıkları yasa tasarısı bir yıl kadar önce Meclise sunulmuştu. Açılıp okunduğunu sanmıyoruz. Arşivlerde kadük olanlar gibi yapıtları sararmaktadır.

Tarım çalışanlarını kapsayan bir yasa ortalıkta olmayınca, işçilerin gün doğumundan gün batımına kadar, istenildiği gibi, daha doğrusu çağdaş kölelik koşullarında çalıştırılmaları insanlık

KIZLAR — Her yıl, aynı yörelerden aynı yerlere aynı işleri yapmak üzere geliyorlar. Yine de sayıları, dağılımları belirlenemiyor. Kimlikleri, hatta birçoğunun nüfus kâğıtları dahi yok.

Çoğunun kimliği bile yok

Gezici tarım işçilerinin önemli bir bölümü her yıl aynı yörede çalışıyor ve aynı işi yapıyor. 101 aile üzerinde yapılan araştırma sadece 14 ailenin yaptığı işte yıldan yıla farklılık olduğunu ortaya çıkarmış. Geriye kalan 87 aile her yıl pamuk toplama, pamuk çapası, çeltik işçiliği, bağ belleme, turuncu işçiliği, orman işçiliği gibi işlerden birini ya da birkaçını sürekli olarak yaptığını açıklamışlar. Adeta belirli işlerde ihtisas sahibi konumundalar. İşçilerin çalıştıkları yöreler de yıldan yıla değişiklik göstermiyor. 101 aileden sadece 23'ü her yıl nerede iş bulursa orada çalışmakta, buna karşılık 78 aile çalışmak amacı ile her yıl aynı ilçeye gitmekte. 78 ailenin 55'inin her yıl gittiği belirli köyler bulunmaktadır. Dolayısıyla incelenen 101 ailenin büyük kısmı her yıl aynı ilçenin aynı köylerine gitmekte ve her yıl aynı işleri yapmaktadır.

Gelin görün ki devlet babanın gezici tarım

kümlülüklerini yerine getirmek üzere zorlamaları için, nerelerde ne kadar işçinin çalıştığını belirlenmesi yapılabilmemiş değil. Yapılabilen sınırlı sağlık hizmetlerinin yerine ulaştırılması için dahi gerekli olan asgari veriler henüz elde edilememiş.

Gezici tarım işçileri, genellikle başta ulaşım olmak üzere benzeri devlet hizmetlerinin henüz götürülmediği yörelerden gelmekte. Çoğunun nüfus kâğıdının olmadığı dahi görülmüş. Yapılan incelemelerde sorunun kaynağının ailelerine dayandığı, evlenme kayıtlarının ve nüfus kayıtlarının bulunmaması sonucu çocuklarının da aynı durumda olduğu belirlenmiş. Gezici tarım işçileri için belirli bir kayıt sistemi henüz yok. Genellikle aynı kişiler gezici tarım işçiliği yaptıkları ve ortalama geliş yıllarının 10'a ulaşmış olmasına karşın, kimlikleri, sayıları, geldikleri yöreler izlenebilir kayıtlara

Okul köyde kaldı — Gezici tarım işçilerinin asıl yaşadıkları yörelerde okullaşma oranı yüzde 90'ı aşıyor. Daha doğrusu okul bu oranlarda var. Ama onlar, bütün aile çalışmak üzere göç edince, okul döneminin en az 5 ayı çocukları okula gidemeyerek çalışılan ilde oluyorlar. 9-10 yaşlarına gelenler, okul yerine tarlada yerlerini alınca, bütün bu çocuk ve gençlerden doğru dürüst okuyamaz olanlar. Türkçe bilenler parmakla

Çağdaş köleler: Gezici tarım işçileri

İşçinin hayatı 'elci'nin elinde

Hükümetin tarım politikası nedeni ile büyük çiftlik sahiplerinin kendi deyimleri ile zarar etmeleri, tarım işçileri için felaket anlamına gelmiş. Geçen yıl pek çoğu, aylar süren ağır işçiliğin sonunda ücretlerini alamamışlar. Aylarla beklenerek, sefillik yaşanmış. Parasını alamadığı için bütün kışı Adana'da geçiren oldukça fazla. Parasızlıktan köye dönememişler. Daha soğuk olan kendi bölgelerindeki yakıt masrafından kurtulmayı hesaplamışlar.

ŞÜKRAN KETENCİ

Adana il merkezinden çıkar çıkmaz, ucu görünmeyen düz, geniş, bereketli toprakların içine girmiş oluyorsunuz. Ünlü pamuk tarlalarında en modern teknoloji ile üretim gelişirken, bir yandan da çok hızlı ve çağdaş bir seracılık gerçekleşiyor. Geçen yıl pamukta hükümetin fiyat politikası, karpuzun tarlada kalması bel bükmüş. Bu yıl da yaygın buğday ekimi ve her tür seracılık var.

Hükümetin tarım politikası nedeni ile büyük çiftlik sahiplerinin kendi deyimleri ile zarar etmeleri, tarım işçileri için felaket anlamına gelmiş. Geçen yıl pek çoğu, aylar süren ağır işçiliğin sonunda ücretlerini alamamışlar. Aylarla beklenerek, sefillik yaşanmış. Parasını alamadığı için bütün kışı Adana'da geçiren oldukça fazla. Parasızlıktan köye dönememişler. Daha soğuk olan kendi bölgelerindeki yakıt masrafından kurtulmayı hesaplamışlar. Adana'nın rutubetli iklimi, çadır tentelerdeki sağlıksız yaşam daha çok hastalığa yol açmış: Yapacak bir şey yok.

Gezici tarım işçilerinin aylar süren çalışmalarının karşılığı, ancak işin sonunda alacakları hak edilmiş ücretlerinin hiçbir yasal güvencesi yok. Her şey toprak sahibinin ve elcinin insafına kalmış.

En çağdaş tarım teknolojisi ve üretiminin yapıldığı yörede yüzyıllar öncesinin işçi çalıştırma yöntemi ve ağır koşullarında, daha doğrusu kölelik yöntemlerinde değişen hiçbir şey yok.

KÖLELİK DÜZENİ

İşçilerin aralarında önce dili öğrenen, okur yazar olabilen, bi-

raz da becerikli ve uyanık sayılanlar içinden, her yörede değişik ad alan, Adana yöresi için "elci" denilen araçlar çıkıyor. İşverenlere işçiyi, işçiyi işi onlar buluyor. Her ilişkiyi onlar kotarıyor. Aracı deyince büyük kentlerde büyük vurgunlar vuran insan tipini düşünmemek gerek. Gezici tarım işçisinin çevresindeki, yaşam koşullarından kopmayan araçlar ceplerinde taşıyabildikleri yabancı marka sigara, köyde, tarlada birden fazla eş sahibi olabilmek ve toprağa çapayı vurma yerine, yavaşlayanlara bağırabilme özellikleri ile ayırt edilebiliyorlar. Büyük çiftlik sahiplerinin, karın tokluğuna işçi çalıştırabilme, yasal yükümlülüklerini yerine getirmeden işçi çalıştırma ile elde ettikleri vurgunlar yanında, onların işçi başına günde aldıkları yüzer liralara, başka gelirler yanında çok küçük kalabilir. Ancak akıl almaz ölçüde ucuz maliyetli işçi çalışmanın aracı oluyorlar.

Elciler gezici tarım işçilerinin içinden çıkıyor. Gide gele, yol yordam öğrenen, işverene ve işçilere kendini kabul ettirebilen ağır işçilikten kurtulmak, daha çok para kazanabilmek için elciliğe terfi ediyor. Kış aylarında köyünde para sıkıntısı çeken, elciden borç para alıyor. Böylece gelecek yılın o elci tarafından pazarlanacak işçi adayları oluyor. Tarla sahipleri ile sürekli bağlantı halinde olan elciler, tarla sahiplerinin istedikleri zamanda istedikleri sayıda işçiyi köylerden toplayıp getiriyorlar. Bu nedenle de genellikle aynı köyün insanları hep bir arada, aynı tarlaya işçi oluyor, aynı tarla kenarında konaklıyorlar. İşçilerin ne zaman yola çıkacakları, hangi

araçlarla gelecekleri, yol masraflarının kendileri tarafından mı ödeneceği, yoksa işverenin mi sağlayacağı, hep elci ile tarla sahibi arasındaki anlaşmalara bağlı. Bir işçinin kendi başına köyünden gelip, tarlalarda çalışabilmesi söz konusu değil.

Gezici tarım işçisi çalıştığı aylar boyunca da yine yüzyıllar öncesinin gelenekleri gereği para almıyor. Bu nedenle çalışılan dönem boyunca da borç para elciden alınıyor. Tabii işler bitip ödeme yine elci aracılığı ile yapılırken de bütün borçlarını faizi ile birlikte elciye ödüyor.

Elci, çalışan işçinin her şeyinden sorumlu, işverene hesap veren olarak, işçinin çalışmasını denetliyor. İşçiyi her tür bağlantı elciler aracılığı ile kurulduğu için, son yıllarda işçilerle kendi bağ kuramayan sendikalar ve kendi sorumluluklarını yerine getiremeyen resmi devlet kurumları, devlet baba dahi elcileri kurumsallaştırmada katkıda bulunur olmuş. İşverenlere işçi, işçilere iş bulmakla görevli resmi kurum İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun tarım iş kolunda yeri ve işlevi yok denecek kadar sınırlı.

Yüzyıllar öncesinin geleneği, centilmenlik anlaşması ile ücret belirlenmesinde, işçiyi koruma adına araya giren resmi devlet kuruluş temsilcileri ve işçi sendikaları, elcilerin işçi başına alacakları ücrete, işçinin işverene satılması bedeline nerede ise yasalık kazandırmışlar. Bu arada işverene ve elcinin işlevine bağlı olarak ayrıca yapılan çok yönlü ödemeler de var.

Bir yandan da yaşam gerçeği içinde, gezici tarım işçilerine gidebilen bütün hizmetler elci aracılığı ile olduğundan, işçinin her şeyi elciye bağlı bulunduğundan, işçiler üzerinde etkinliği çok fazla. Tarım işçisinin iş bulmasında bu kölelik döneminin yöntemi, elcilerin aracılığı kalkmadıkça, yapılmak istenen bütün hizmetlerde de elciler kullanılacak gibi görünüyor. Sağlık taramasından ilacın, klorun dağıtımına, ücretlerin yükseltilmesi, daha yaşanabilir barınaklar, yerler sağlanması çalışmalarına kadar tüm işlerde herkes ilişkiyi elciler ile yapıyor.

Çelişkiler Ucu bucağı görünmeyen tarlalarda dünyanın en ileri teknolojisi ile en yüksek verime ulaşan tarım yapılır. Bir yanda ilaçlama için bekleyen uçakları, traktörleri görüyorsunuz. Diğer yanda centilmen örtüler güneş ısıtırken tarlalarda sıralar halinde çalışan gezici tarım işçileri tarafından açılıyor. Fidanların etrafını saran yabancı otlar çapa ile ayıklanıyor. Sendikaların işçilerle biricik bağı olan elciler tanıdık olunca çalışanların yanına yaklaşıp, çalışırken fotoğraflarını çekmek güç değil. Ancak ister istemez fotoğraf çekilirken, çapaların yere iniş temposunda yavaşlama olunca, elcinin "yavaşlamayın, uyumayın, çapalar işlesin" sesi duyuluyor. Henüz nisan ayının ilk yarısında tepedeki güneş kavurucu. Çalışma süresi centilmenlik anlaşmasında sabah 6 akşam 6 olarak belirlenmiş. Ara dinlenmeler çıktıktan sonra 9 saat 45 dakika olarak görülüyor. Ancak konuştuğumuz bütün tarım işçileri gün doğumundan gün batımına kadar, işe göre, işin bitimine bağlı olarak çalıştırıldıklarını söylüyorlar. Çoluk çocuk, genç, yaşlı aynı ücret ve aynı koşullarda nasıl dayanıyorlar? Yaşamının başkaca yolu bulunamamışsa.

Çağdaş köleler: Gezici tarım işçileri

Karın tokluğuna çalışıyorlar

Çadırda yaşam Ekili tarlalar arasında kalan boşluklarda yerleşmelerine ve yaşamalarına izin verilen gezici tarım işçilerine götürülen hizmet yok gibi. Yüzde 80'inden fazlası tuvalet ihtiyaçlarını açıkta görüyorlar. Yaptıkları en büyük hizmet, temizliği çok tartışmalı su tankları ile su verilmesi, ya da kuyu, pompa açılmış olması. Gerek taşıma, gerekse kullanılan kapların pisliği içme-kullanma sularında ikinci bir kirliliğe yol açıyor.

'Köle'lere Amerikan 'yardımı'

Gezici tarım işçilerinin sorunlarından söz ederken, bununla hiçbir ilişkisi olmaması gereken AAFLI'nın adının bu kadar sıkça geçmesi çok haklı bir okur tepkisi yaratabilir. Bundan bizim değil, başta hükümet ve güçlü tarım işverenleri olmak üzere, ilgili, yetkili, sorumlu pek çok kişinin gocunması, tepki duyması gerek.

Önce ne zaman bir seminer ya da toplantı, eylemde Türk-İş bir sendika-AAFLI adlarını yan yana görüyorsanız, toplamda önemli rakamlar tutmasa da parasal harcamanın tamamına yakınının AAFLI'dan geldiğini bilmeniz gerek. AAFLI, Amerikan

kümleri öncelikle işletmekle yükümlü olan sorumluların bu çarpık gelişmeyi çok doğal kabul edip geliştirmeye çabalamaları.

Sendika yönetimi bile farkına varmadan bu havaya uymuş. Kendisine yükletilen yardım derneği işlevini, daha doğrusu AAFLI'dan gelen küçük fakat çok büyük görünen yardımları aktarmayı başlıca işlevi gibi benimsemiş. Tabii sürekli tarım işçilerini iş yasası güvencesine alacak yasal değişiklik istemi sürekli gündeme geliyor. Ancak tarım işçileri arasında sendikalaşma, sendikal işleve ulaşma

öylesine uzak görülüyor ki, işçiden tümünden kopmaya adına yardımlarda aracı işlevi benimsemiş. Yüzde 80'inden fazlası tuvalet ihtiyaçlarını açıkta görüyorlar. Yaptıkları en büyük hizmet, temizliği çok tartışmalı su tankları ile su verilmesi, ya da kuyu, pompa açılmış olması. Gerek taşıma, gerekse kullanılan kapların pisliği içme-kullanma sularında ikinci bir kirliliğe yol açıyor.

Yüzbinlerle, ülke çapında mil-

yonu aşan gezici tarım işçisinin çağdaşı yaşam ve çalışma koşullarında devleşmiş sorunlarına, yüzün altında çadır, 2 gezici araç, birkaç seminer ve toplantı, araştırma, bir örnek barınak, bazı kooperatiflere gerçekten küçük rakkamlı borç para yardımı ne getirir, varın siz hesaplayın. Bir de gümrüklerde kalmış içme suyu kaplarını unuttuk. Gezici tarım işçilerinin tarlada su içmelerinde kullanılabilecek bez su kapları, Sendikalar Yasası sendikalara başışı yasakladığı için gümrüklerde kalmış. Bir yıldır çıkarılmadığı için bekliyor.

SÜKRAN KETENCİ

Sulu tarımda dekara verimde Fransa ve İtalya'yı aştık. Modern tarımın, yüksek verimin bütün gerekleri yerine getiriliyor. Ancak bu verimi yaratan işçiler çağdaşı ilkel koşullarda çalıştırılıyor.

Gezici tarım işçisinin sendikali olması, yürürlükteki yasa hükümleri ile söz konusu değil. Daha üyelik fişinin doldurulmasında işverenin işyeri sigorta kaydı ve numarası yok.

Gezici tarım işçilerinin sorunlarını tartışmak üzere düzenlenen bilimsel toplantıda bilim adamları rakamlarla en önemli çelişkiyi sergilemiş oluyorlar. Sulu tarımın yapıldığı Adana yöresi ve Trakya'da buğdayda dekara verimin 350 kilonun üstüne çıktığı belirtiliyor. Övünçle, bunun Fransa ve İtalya'da elde edilen verimden daha yüksek olduğu da vurgulanıyor. En modern, en çağdaş tarımın bütün gerekleri yerine getirilerek yapıldığı açıklanıyor. Ya bu yüksek verimi yaratan tarım işçilerinin durumu?..

Fransa, İtalya tarım işçisinin koşulları ile karşılaştırmak söz konusu değil zaten. Türkiye'de geçerli olan anayasa ve yasaların gereklerinin yerine getirilmesi, asgari işveren ve devlet sorumluluğundan söz etmeniz; toplantının havasını, amacını saptırmakla suçlanmanıza yetebiliyor.

Bir yandan, gezici tarım işçilerinin yasa ile tarım işçilerine de sağlanmış sağlık sigortasından dahi yararlanamadıklarını öğreniyorsunuz. En yetkili resmi ağız, aileden bir kişinin yakalandığı hastalığın tedavisi için bir ailenin bütün bir yılda kazandığı paranın harcanması gerektiğini açıklıyor. Bir diğeri bir tarla havadan ilaçlanırken, yanındaki işçilerin çalışmayı sürdürmeleri nedeni ile çok ağır zehirlenmelere, meslek hastalıklarına hedef olduklarını belirtiyor. Sadece çalışırken değil, ayrıca buradan aldıkları bulaşıcı hastalıklarla kendi yaşadıkları yere döndüklerinde çok ağır salgın hastalıklara yakalandıkları ve oradaki tüm rakamları, kelimelerin tek anlamı ile karın tokluğuna, fi-

len kölelik dönemine yakın bir ağır çalışma ve yaşam koşullarını sergiliyor.

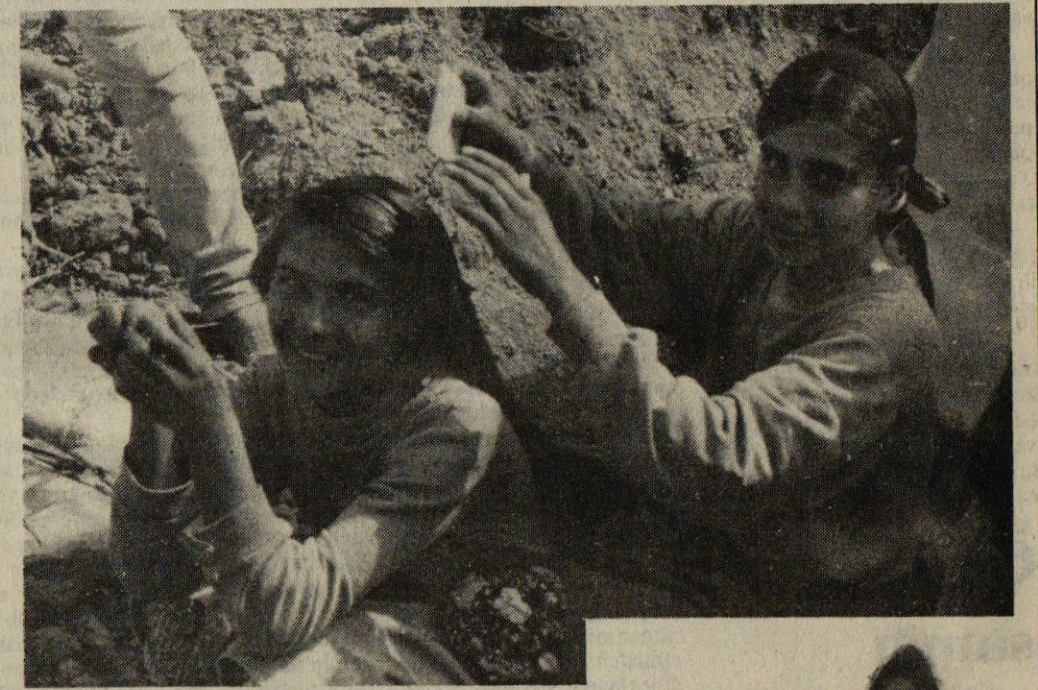
Alınması gerekli önlemlere ilişkin öneriler ise daha da düşündürücü ve acı. Devletin resmi kurumlarının temsilcileri sendika kanalı ile daha etkili sağlık, çadır yardımı istiyorlar. Sendikaların, işçilerin sayılarının belirlenmesi ve kimlik sahibi olmasında aracı olmasını istiyorlar.

Tarım-İş'in hukuk danışmanı Av. Ahmet Vefa Güntürkün, işçilerin yürürlükteki yasa da öngörülen işlemleri yapıp sendika üyesi olmalarının fiilen olanaksız olduğunu açıklıyor. Yasaya göre bir işçinin sendikaya üye kaydını yapabilmesi için, tarım işçisi açısından notere gidilmesi,

ödenek ücret gücünün bir yana, geçerli üyelik fişinin doldurulabilmesi söz konusu değil. Çünkü işverenlerin sigorta sicilinde kayıtları yok. İşçinin, işverenin sigorta sicil numarasını, kendi sigorta numarasını vermeden sendikaya üyelik başvuru belgesini doldurabilmesinin yasal geçerliği yok. Yani gezici tarım işçisinin sembolik anlamda da olsa bir sendikaya üye olabilmesi söz konusu değil.

Devlet babanın birkaç işçi işyerlerinin sigortaya kayıtlı olmalarında, sigorta sicil numaralarının bulunmamasında mazeretleri olabilir. Ancak yüzlerle, hatta binlerle dönümlük büyük topraklarda en çağdaş tarımı yaptırabilen işverenleri, işyeri si-

gorta kayıtlarını yaptırmada nasıl bulamadığını açıklamak pek kolay değil. Hele çalıştırılan işçi sayısının belirlenmesi ve kimlik verilmesinde, işçileri üye yapamayan sendikaların aracı olmasının resmi yetkililer tarafından önerilmesi. İşçilerin yaşadıkları yerlerin biraz daha yaşanabilir hale gelmesinde işverende hiçbir sorumluluk görülmeyip, sendikadan çadır sağlanmasının istenmesi. Dahası, sendikadan sağlık taramaları için en az 10-15 tane gezici araç istenmesi. Önceden sağlanmış yüzbinlerle işçiye hizmet veren 2 gezici aracın benzin parasının dahi çok geldiği vurgulanarak benzin masrafinin sendikadan, daha doğrusu AAFLI'dan istenmesi.

İlkel yaşamın bedeli

Ekil-meye elverişli bir toprak parçası üzerinde iğreti çadır ve tentelerde, susuz, tuvaletsiz yaşama, giysilerdeki tüm yoksulluğa rağmen, genç kızların güzelliği, tazeligi, yaşama umutla bakışı yok olmamış. İlk çadıra yaklaştığımızda iki güzel genç kıza, biri diğerinin saçını tararken yakaladık. Ayaklar yalınayak, saçlar uzun süre yıkanamamış, olsun, yine de tarakla güzelleştirme çabası var. Ağır işçiliğin, kötü beslenmenin izleri henüz taze tenlerine inememiş. Aynı genç kızlar 10-15 yıl sonra nasıl olacaklar? İşte iki yaşındaki bebeğini süt kalmamış memesinden doyumaya çalışan ve yaşı kırkın altında bir kadın. Memesinde, diş etlerinde, dişlerinde kötü beslenmenin, yüzünde ağır işçiliğin izleri ile. Gezici tarım işçileri için, karın tokluğuna ilkel yaşamın bedeli işte böylesine ağır.

İşçi sendikalarının Asya ülkelerinde hizmet yapan enstitüsünün kısıtlanmış adı. İşin ilginç, getiri ABD devlet bütçesinden Çalışma Bakanlığı bütçesine ayrılan IAD fonundan sağlanıyor. Bütün dünya ülkelerinde ve hatta ABD'de bu fondan yapılan harcamaların kullanımında CIA denetimi ve etkisi tartışılıyor, çeşitli suçlamalar getiriliyor.

Gelin görün ki AAFLI adı geçince Adana yöresinde, tarım işçileri çevresinde pek çok kapı açılıyor. Çünkü Türk-İş, Tarım-İş ve AAFLI'nın yıllardan bu yana uygulanan bir tarım işçileri belirlenmeye çalışılıyor. Çalışma, yaşam koşulları filme alınıyor. Anket ve raporlar, seminerler düzenleniyor. Çadır, su kabı, yapılmak istenen örnek barınak, köy kooperatiflerine borç para yardımı gibi doğrudan parasal katkılar da var. Aslında Tarım-İş Sendikası aracılığı ile yapılan bu yardımların toplamının hiç de işlevi olan önemli rakamları oluşturması söz konusu değil. Ama yasaların işletilmediği, devlet babanın babalığını unutmış görüldüğü, siyasi iktidarın sorumlu ve de gerçekten çok kazanan büyük işverenlerin hiçbir şey yapmadığı bir alanda, bu çok küçük bağışlar önemli bir etkinlik yaratıyor.

Örneğin sağlık sigortasından yararlanamayan gezici tarım işçilerinin, yüzbinlerce işçinin sağlık taramasını yapmada kullanılan halen iki tane gezici araç var. İkisi de AAFLI bağı. Bu yılki yine AAFLI tarafından finanse edilen bilimsel toplantıda resmi yetkililer, sendika aracılığı ile en az 11 aracın daha bağışlanması halinde ancak gerçek bir sağlık taraması yapabileceklerini bildirdiler. Üstelik yeni araçların daha az benzin yakar türden olmasını, eldeki araçların benzin masrafını bütçelerinden karşılayamadıkları için benzin giderinin de karşılanmasını istedikler.

Gezici tarım işçilerine geceliği 60 liraya kiralar ve kendi getirdikleri malzemeler ile yaptıkları tentelere göre çok lüks sayılan, aslında çok ilkel çadırlar ise topu topu 100 kadar. Başka örnek olmadığı için çok önemli görülüyor ve bu çadırların sayısının da artırılması isteniyor.

En akıl almaz, acı olanı, gezici tarım işçilerinin yaşam ve çalışma koşullarının daha insana yaraşır bir düzeye ulaşabilmesinde tek geçerli ve en kolay olan yolu, anayasa ve yasalarındaki hü-

YALOVA'DA

Deniz kenarında, yaz, kış kullanılabilecek boş daire satılıktır.
Tel: 356 75 18

THEATRO-GOSTELERİ

DOSTLAR TİYATROSU
Baro Han 144 81 37
EDWARD BOND
YARGI
Turne nedeniyle SON 10 OYUN
Cum. 18.30 Pazar: 15.00
C.tesi 15.00-18.00

bizim tiyatro

YARGI
ikinci dünya savaşında yedi asker in lak yiyecek ve suşuz tutuk edilmiş günde kura ile birbirlerini yeme zorunda kurtarıldıklarında geriye sağ bilinci yerinde yüzbaşının yargılanması
collins'in oyunu yöneten zafer dipert üsküdar tel 333 06 18 sunar tiyatrosu
çarş. perş. cuma 18.30 c. te paz 17.00

SEVGİLİ ÇOCUKLAR!..

AKBANK SİZLERİ, GÜLMEMEYE, EĞLENEMEYE ÇAĞIRIYOR.

KARAGOZ VE KUKLA TİYATROSU

"Başlar mısın, başlayalım mı, Karagöz'ün evini taşıyalım mı?"

Müzikli Oyun (Karagöz-Kukla-Orta Oyunu)

Derleyen: Alpay İzer	Oynayanlar: Taceddin Diker
Yöneten: Taceddin Diker	Selim Naşit Özcan
Müzik: Selim Naşit Özcan	Alpay İzer
Dekor: Remzi İren	Selâhattin Erener
Koreografi: Dilek Onur	Suat Sungur

Harbiye Konak
Devekuşu Kabare Tiyatrosu
Cumartesi-Pazar Saat: 11.00

ÇOCUK SINEMASI

"Tom ve Jerry", konulu çocuk filmleri

Her Cumartesi	Süreyya Sineması	Gazi Sineması
Sinema 74	Saat: 9.30	Saat: 9.30
Saat: 9.45	Kadıköy/İstanbul	Osmanbey/İstanbul
Bakırköy/İstanbul		
Sunur Sineması	Moda Sineması	Moda Sineması
Saat: 10.00	Saat: 10.00	Saat: 10.00
Üsküdar/İstanbul	Kadıköy/İstanbul	Kadıköy/İstanbul

*Davetiye ücretsizdir.
Çevre Akbank şubelerinden alabilirsiniz.

AKBANK
"Çocuklarında sevdiği banka.."

DEVEKUŞU KABARE
ZEKİ ALASYA-METİN AKPINAR
NEVRA SEREZLİ
AŞK OLSUN
Müzikli Göldürü

Sahneye Koyan: M. Serzli
Yazanlar: H. Taner-K. Kondur
M. Tuncay-A. Önel-Z. Tablaci
HARBIYE KONAK'ta 1405458-1482606 Pazartesi oyun yoktur

ZÂHİR

Yazar: Tefik El-Hakim
Yönetmen: Selçuk Akman

İ F O

19-26 Nisan Cumartesi
saat 17.30'da
Ortaköy
Kültür Merkezi'nde

EZGİNİN GÜNLÜĞÜ

Yönel Kaset ve Uzunçaları

"SABAH TÜRKÜSÜ"
Bütün Plakçılarda

Dağıtım: Kaymak Müzik Ticaret
Tinaztepe Çarşısı 17 Bakırköy/İst.
Tel: 570 09 69

ORTAOYUNCULAR

Beyoğlu Küçük Sahne 1436417 - 1444327

Kart Valentin Ferhan Şensoy
İÇİNDEN
TRAMVAY GEÇEN
ŞARKI
Perş: 18.30
Cuma 21.00
C.tesi: 15.30 - 18.30, Pazar: 15.30

EŞEK
ARILARI
16 Nisan Çarş: 18.30 - 21.00
NÖBETÇİ TİYATRO
ÇEHOV'LARDAN
BİR DEMET
Pazartesi - Salı: 18.30

1983 Cannes Altın Palmiye Ödülü

NARAYAMA TÜRKÜSÜ
A SHONET İMAMURA'S FILM
THE BALLAD OF NARAYAMA
21 NİSAN
PAZARTESİ'DEN
İTİBAREN
EMEK: Fransızca/Türkçe Altyazılı
GAZİ: Fransızca/Türkçe Altyazılı-147 96 65
MODA: Japonca/Türkçe Altyazılı-337 01 28

AQUA
ROCK KONSERİ
19 Nisan Cumartesi
14.00
Ortaköy Kültür Merkezi
Dereboyu Cad. Ortaköy 161 79 43

AHMET KAYA RESİTALİ

"Şafak Türküsü"

26 NİSAN 1986
Saat: 17.00

ORTAKÖY KÜLTÜR MERKEZİ
Dereboyu Cad. Tel: 161 79 43
Gışeler: O.K.M. 161 79 43
Emek Sineması 144 84 39

İstanbul Beledivesi ŞEHİR TİYATROLARI

HARBIYE M. ERTUGRUL
140 77 20
A. ÇEHOV / M. FRAYN
DELİ BAL
Türkçesi: Göksel KORTAY
Yöneten: Cüneyt TÜREL
(15-16-17 Nisan)
V. HUGO / J. TEPHANY
1793
Türkçesi: Esin Talu ÇELİKKAN
Yöneten: Jean Louis Martin BARBAZ
(18-19-20 Nisan)

FATİH (526 53 80)
Turgut OZAKMAN
BİR ŞEHNAZ OYUN
Yöneten: Engin GURMEN
(15-16-17-18-19-20 Nisan)
USKUDAR (333 03 97)
Claude MAGNIER
DÖNE DÖNE
(OSKAR)
Yöneten: Saltuk KAPLANGI
(15-16-17-18-19-20 Nisan)

Oyun Günüleri: Salı 18.30 / Çar: 15.00 / Per: 20.30 / Cuma: 20.30 / C.tesi: 15.00 - 20.30 / Pazar: 15.00 - 18.30

DORMEN TOPLULUGU

Ray Cooney
hangisi karısı
Komed. 2 Bölüm
Salı: 21.15 (İndirilmiş Halk Günü)
Çarş: 15.00-21.15
Per-Cuma: 21.15
C.tesi: 19.00-21.15
Pazar: 14.00-16.30
SUADIYE ATLANTİK SINEMASI
Yalnız 3 hafta için
Tel: 355 43 70

ANKARA SANAT TİYATROSU

OKTAY ARAYICI
NAFILE DÜNYA
21-22 Nisan
Saat 16.30-19.00
MODA SINEMASI'NDA
337 01 28

KARTAL SANAT İŞLİĞİ TİYATROSU

GODOT GELDİ
19-20-26-27 NİSAN
15.30-18.30
Ali Poyrazoğlu (Eski Devekuşu)
Salonunda
144 46 75

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI DEVLET TİYATROLARI

TAŞIM SİNESİ
ANTON ÇEHOV
MARTİ
Oyun 2 Bölüm
Yöneten: Yücel Erten
15-16-17-18-19 Nisan
20.30'da
19 Nisan 15.00'de
LOKOMOPÜF
Müzikli Danslı Çocuk Oyunu
20 Nisan 13.00'de
22 Nisan'dan itibaren

AH ŞU GENÇLER
KRAL'LA BİLGE TAVŞAN
AYATÖRE KÜLTÜR MERKEZİ
PETER SHAFFER
AMADEUS
20 Nisan 16.00'da

Sevgili Doktor
Oyun 2 Bölüm
Yöneten: Deniz Gökçer Perk
15-16-17-18-19 Nisan
19.00'da
19 Nisan 15.00'de

Araştırmaların gösterdiği Tuvalete ihtiyaç yok mu?

TÜBİTAK adına Çukurova Üniversitesi'nden bir grup öğretim üyesinin yaptığı araştırma, gezici tarım işçilerine kadar sınırlı hizmet götürüldüğünü, daha doğrusu götürülmediğini apaçık ortaya koyuyor. (Tarlalar arasında ekilmeyen alanlarda yaşamalarına izin verilen gezici tarım işçilerinin yüzlercesinin bir arada kaldığı yerleşme alanlarında yaşamın sürmesini sağlayacak hiçbir hizmet yok. Toplama ve çapa işçileri için yapılmış araştırmada, toplama işçilerinin ancak yüzde 7.9'u için bir tuvaletin varlığından söz edilebiliyor. Toplama işçilerinin yüzde 88.5'i ve çapa işçilerinin yüzde 81.9'u tuvalet ihtiyaçlarını açıkta görmek zorunda kalıyorlar.

İşçilerin yüzde 86-91'i çadırlarda, yüzde 7-8'i kanallardan, yüzde 2-6'sı kuyulardan, yüzde 3-11'i yakın çeşmelerden, yüzde 23-34'ü tulumba-

lardan ve yüzde 1-1.5'i kanallardan sağlıyorlar. Araştırmacılar özellikle su kanallarından bırakın içmeyi, kullanma suyunun bile kullanılmamasının çok tehlikeli olduğunu, kanalizasyon dâhil her şeyin sulama kanallarına bulaştığını belirtiyorlar. En temiz olması gereken su tankları ile gelen suda dahi, gerek suyun sağlandığı kaynak gerekse kullanılan araçlar açısından hiçbir güvence olmadığını, gezici tarım işçilerinin özellikle temiz olmayan bu suları kullanmaları nedeni ile çok yaygın hastalıklara yakalandıklarını vurguluyorlar. En önemlisi ise sağlanan suyun çok kısıtlı, yetersiz olması.

Gezici tarım işçileri yüzde 2-32 oranında kamyon, yüzde 16-30 oranında otobüs, yüzde 2-4 oranında traktör, yüzde 0.8-4 oranında tren ve yüzde 25-53 oranında otobüs ve kamyonla bulundukları bölgeden çalıştıkları yere geliyorlar (Çoğunlukla hem otobüs ve hem kamyonla parça parça yolculuk yaptıkları ortaya çıkıyor). Yol parasını çapaya gelen işçiler yüzde 80 oranında kendileri ödüyorlar. yüzde 16'sının elci ve ancak yüzde 0.8'inin yol parasını iş-

veren ödüyor. Daha çok işçiyeye gereksinim olan toplama döneminde ise kendi yol parasını ödeyerek gelenler yüzde 8.7'ye düşerken, elcilerin ödediği yüzde 9.1'e ve işverenlerin yol parasını ödedikleri ise yüzde 77.1'e çıkıyor. Yolda kaza oranı, işçilerin kendi olanakları ile geldiği çapa döneminde daha yüksek ve yüzde 3.3, toplama işçilerinde kaza oranı yüzde 0.8.

Gerek çapa, gerekse toplama gelen tarım işçilerinin bir tek geliş nedenleri var. Yüzde 96 oranında gelir yaratmak için geldiklerini belirtmişler. Ücretleri, çalışmalarının sonunda ödeniyor. Hiç avans alamadın çalışanlar yüzde 57-62 oranında. 10 bin lira avans alabilenler yüzde 6-7, 15 bin lira avans alabilenler yüzde 2-3 oranında. Çalışamayan gün, bir dönem boyunca ortalama 20 güne kadar çıkabiliyor. Beklenen gelir ise ister çapa dönemi, ister toplama dönemi bütünü için 50-51 bin lira civarında.

Yüzde 80'in üstünde evli olan gezici tarım işçilerinin çocuk sayısı bol. 2 çocuklular yüzde 16-17, 3 çocuklular yüzde 16-21, 4 çocuklular yüzde 13-21, 5 çocuklular yüzde 10 oranında. Ortalama 4 çocuk ve 6 kişilik aileler oldukları belirlenmiş. Geldikleri iller ise oldukça belirli. Adana'ya çalışmayan gelenlerin yüzde 38-40'ı Urfa ilinden. Gaziantep'ten gelenler yüzde 10-11, Hatay'dan yüzde 9-20, Diyarbakır'dan yüzde 6-7, Adana il sınırları içinden ise yüzde 6-7 oranında.

Gezici tarım işçilerinin geldikleri yörelerde yüzde 76-83'ü kendi evlerinde yaşıyor. Çoğunluk 2 odalı evlerde yaşıyor. Tabii geldikleri yörelerdeki kendi olanakları ile yapılan evlerin durumu da parlak değil. Tuvalet imkânı olmayanlar geldikleri yörelerde de yüzde 12-13 gibi yüksek oranda. Ev içinde tuvaletleri olanlar sadece yüzde 12-13, avluda tuvaleti olanlar ise yüzde 66-75 oranında. Banyo imkânı olmayanlar geldikleri illerde de yüzde 43-56 oranında. Tuvaletle birlikte banyosu olan yüzde 13-14, ayrı olanlar ise yüzde 28-41 oranlarında.

SU TAŞIMAK — Gezici işçilerin barındığı çadırların çevresinde altyapı hizmeti yok. Sular, genç kızların sırtında geliyor.

İçme suyu ihtiyaçlarını, kullanma suları ile birlikte yüzde 44-65'i su tanklarından, yüzde 2-6'sı kuyulardan, yüzde 3-11'i yakın çeşmelerden, yüzde 23-34'ü tulumba-

lardan ve yüzde 1-1.5'i kanallardan sağlıyorlar. Araştırmacılar özellikle su kanallarından bırakın içmeyi, kullanma suyunun bile kullanılmamasının çok tehlikeli olduğunu, kanalizasyon dâhil her şeyin sulama kanallarına bulaştığını belirtiyorlar. En temiz olması gereken su tankları ile gelen suda dahi, gerek suyun sağlandığı kaynak gerekse kullanılan araçlar açısından hiçbir güvence olmadığını, gezici tarım işçilerinin özellikle temiz olmayan bu suları kullanmaları nedeni ile çok yaygın hastalıklara yakalandıklarını vurguluyorlar. En önemlisi ise sağlanan suyun çok kısıtlı, yetersiz olması.

Gezici tarım işçileri yüzde 2-32 oranında kamyon, yüzde 16-30 oranında otobüs, yüzde 2-4 oranında traktör, yüzde 0.8-4 oranında tren ve yüzde 25-53 oranında otobüs ve kamyonla bulundukları bölgeden çalıştıkları yere geliyorlar (Çoğunlukla hem otobüs ve hem kamyonla parça parça yolculuk yaptıkları ortaya çıkıyor). Yol parasını çapaya gelen işçiler yüzde 80 oranında kendileri ödüyorlar. yüzde 16'sının elci ve ancak yüzde 0.8'inin yol parasını iş-

Çağdaş köleler: Gezici tarım işçileri

Ve “çağdaş köle satıcısı” yerine geçen “elci”ler, devletin resmi belgelerinde imza tarafı

“BOŞ VAKIT”LERİ DEĞERLENDİRME — İşe gidilmeyen gün, işçiler için “yaşanılan” yerin biraz daha “yaşanabilir” hale getirilmesi-ne çalışmakla geçiyor. Yukarıdaki fotoğraflarda bu çabalardan bir bölümü görülmüyor. İşte, çadırının tabanını yağmurda bataklık olmasın diye çeşitli yöntemlerle sertleştirmeye çalışan bir kadın, işte el işiyle uğraşan bir başka kadın, işte kendilerine çardak yapmaya çalışan başka kadınlar ve leğenine çalı çırpı dolduran bir başkası.

Kimlikleri yok, sayıları bilinmiyor

Gezici tarım işçilerinin sorunlarının çözümünde karşılaşılan ilk sorunun; sayılarının, nerede çalıştıklarının bilinmemesi, bir kimliklerinin, hatta nüfus kâğıtlarının olmaması olduğu vurgulanıyor.

Çiftlikler, ekili alanlar belli olduğu halde, nedense buralarda çalışanların sayısını belirlemek olanaksızlaşıyor. Adana İl Sağlık Müdürlüğü, panelde gezici tarım işçilerinin dağılımını, sayılarını belirlemeyi başarlarsa, hiç değilse götürebildikleri sağlık hizmetinin dağılımını buna göre yapabileceklerini anlatıyor. Öneri olarak, çalışmaya gelirlerken sayılarının saptanması ve her birine bir kimlik verilmesini getiriyor.

Çeşitli kurumların, resmi kaynakların yaptıkları belirlemelerde sayılar birbirini tutmuyor. Yine de Adana yöresi için başka illerden gelen gezici tarım işçisinin 150 ile 250 bin arasında değişen rakamlarda açıklandığına tanık oluyoruz. Bir de. Adana içindeki köy-

rak da değerlendirilmemesi gerektiği vurgulanıyor. Toprağı olmayan bütün tarımda çalışanların, orman işçilerinin benzer çalışma ve yaşam koşulları içinde oldukları anımsatılıyor.

Bu arada gündeme KUP projesi geliyor. Güneydoğu Anadolu topraklarının sulanmaya başlanması ile en geç 5 yıl sonra, sulu tarım yapılabilen toprakların en az beşle katlanacağı anımsatılıyor. Bir tarlada kuru tarımdan sulu tarıma geçiş, sadece büyük sayılarla katlanan üretim artışı anlamına gelmiyor. Aynı zamanda tarlada çalışacak işçi sayısının da en az 4'e 5'le katlanması anlamına geliyor. Böylece de önümüzdeki yıllarda gezici tarım işçilerinin sayısının çok daha fazla artacağı belirtilerek, çok boyutlu olan sorunlarına sağlıklı çözüm arayışlarının gecikmeden başlaması gerektiği vurgulanıyor.

Gezici tarım işçilerinin sorunlarına çözüm aranırken gündem, doğal olarak ilk akla ge-

Götürülmesi düşlenen hizmetlerin başında ise gezici tarım işçilerinin sürekli yakalandıkları sıtma, cüzam, çeşitli bulaşıcı hastalıkları önlemeye yönelik ilaçlamanın tam yapılabilmesi geliyor. İçtikleri pis suların klorlanabilmesi, sıtma haplarının dağıtılabilmesi, yaşadıkları barınakların birazcık daha yaşanabilir hale getirilebilmesinden ibaret.

En çok üzerinde durulan önerilerden biri, elciler aracılığı ile yaşadıkları bölgelerden çalışma yerlerine getirilirken bunun bir sisteme bağlanabilmesi. Eşyaları ile birlikte gelen tarım işçileri genellikle işveren tarafından sağlanan kamyonlara önce yükleri konarak üstüne bindirilerek taşınıyorlar. Çok fazla kaza olması karşısında bu tür taşıma yasaklanınca bu kez kaçak gece taşımaları artmış ve doğal olarak da kazalar artmış. En iyimserler, “İşverenleri işçileri otobüslerle taşımaya zorunlu tutalım. Bu arada gelenle-

ŞÜKRAN KETENCİ

Adana yöresinde gazetecilik yapan arkadaşlara nisan ayı başında gezici tarım işçilerini çalışma alanlarında, barındıkları tarla kenarlarında görmek ilginç gelmiyor. “Asıl sıcak bastığı, işin ağırlaştığı, daha büyük kalabalıklar halinde yığıldıkları pamuk toplama mevsimindeki hallerini görmelisin. Bu en iyi halleri” diyorlar.

Türk-İş, Tarım-İş ve AAFİ'nin ortaklaşa düzenledikleri “gezici tarım işçilerinin sorunları” konulu panel - konferans gerekçe yapılarak düzenlenen, işçileri işyerlerinde ve kaldıkları yerlerde görme gezisine gönüllü gazeteci bulamayınca, sendikacılarla yalnız gittik. İlk çarpıklıkla yola çıkmadan önce, Tarım-İş merkezinde karşılaştık. İşçilerin sorunlarının tanıtılmasında rehberlerimiz, onları işverenlere pazarlayan aracılar, halkın koyduğu adla “elciler” idi. Şaşkınlıkla, sendikanın üyesi olması gereken, ancak üyelik ilişkisini kuramadığı tarım işçileri ile bağlantısının elciler aracılığı ile kurulduğunu, elcilerin sendikada bir odası ve sendika ile sürekli ilişkilerinin bulunduğunu öğreniyoruz. Sendika, üyelik ilişkisi kuramadığı tarım işçileri ile geleceğe yönelik bağlantılar kurabilmek için, onlara, sorunlarına yakın olduğunu kanıtlayabilmek için tıpkı bir yardım derneği gibi işlev yapıyor.

Önce Oymaklı köyü yakınlarında elci Abdullah Hanım'ın Mardin Nusaybin'den getirdiği işçi grubunun yaşadıkları yere gidiyoruz. O gün çapa işine gide-memişler. Gezici tarım işçileri çalışmak üzere geldikleri Adana yöresinde her gün iş bulamıyorlar.

Bu nedenle çalışılan günlerde kazanılan ücretler, çalışılmayan günlerde ve yıl boyunca kendi memleketlerinde de kullanılıyor. Şehre yakın, dere kenarında ve sendikaların yardım elinin ulaşabildiği en şanslı, örnek barınak yerlerinden biri bu. Çünkü çoğunluğu 60 lira gündeliğine ödedikleri sendika tarafından verilen çadırlarda kalabiliyorlar. Çadır deyince de bizim bildiğimiz, tatil yerlerinde kullanılan

lerden, kendi köylerinde toprakları olmadığı ya da çok yetersiz kaldığı için gezici işçi olarak başka bölgedeki büyük toprak sahiplerinin tarlalarında çalışmaya gidenler var. Sonuç olarak yörenin kullandığı gezici tarım işçisi sayısı Tarım-İş Sendikası'na göre 350 bin civarında. Türkiye çapında ise bu rakamın 1 milyonu aştığı vurgulanıyor.

Sorunların tartışıldığı bilimsel toplantıda, gezici tarım işçilerinin bu sayılarla sınırlı ola-

len, İş Yasası kapsamında olmaları ya da sendikal haklarını, toplu sözleşme haklarını kullanmaları değil. Bu konular çok uzak, geleceğin düşü sayılıyor. Gerek devletin tüm resmi temsilcilerinin, gerekse bilim çevreleri ve sendikal çevrelerin ilk hedefleri, gelenleri nasıl olursa olsun bir kimliğe bağlayabilmek. Böylece bugün için çok önemli görülen bazı hizmetlerin götürülebileceği kanısındalar.

rin tümünün kayıtları yapıp kimlikleri verilsin" diyorlar. Daha gerçekçiler, eşyalar nedeni ile bunun olanaksız olduğunu belirtiyor. İsim vermeden, bu önerileri tartışanların devlet, resmi kurumlar temsilcileri ile bilim adamları olduğunu vurgulamakla yetinelim. İşverenlerin elciler aracılığı ile bu koşullarda işçi çalıştırmalarının anayasadan başlayarak, pek çok yasa hükmüne göre ağır suç olduğu üzerinde duran bile yok.

kalın ve büyük bir şeyler sanmayalım. 5-6 kişinin yan yana yatarak ancak sığabileceği, insan boyu yüksekliğinde, bırakın soğuğu, yağmuru dahi sokmayacağı şüpheli şeyler. Ortalama 6-8 kişilik olan aileler sığmıyorlar. Üstelik bu çadırları, genelde ocaktan kasıma kadar ev olarak kullanılan "en güvenli" ve "en iyi olanak" olarak değerlendiriyorlar. Özellikle bu kişiler hiç dönmeyenler en lüksleri bu çadırlar olmak üzere, çok daha ilkel olan, ellerindeki malzeme ile yaptıkları tentelerde kalmışlar. İçlerine soba kurmaya kalkışılarda çıkan yangınlarda birçok ölen olmuş.

"KOLE" ÇOCUKLARI — Tarım-İş Sendikası'ndan aldığımız bir "centilmenlik anlaşıması" tutanağına göre yüzyıllardır bölgedeki büyük toprak sahiplerine "gezici işçi" sağlayan "elci"ler, devletin bölgedeki resmi kurumlarıyla aynı kâğıda imza atıyor. "Elci"lerin Güneydoğu Anadolu'dan toplayıp getirdikleri işçiler, işsiz kaldıklarında, kendilerine barınak olarak verilen çadırlarda ve çevresinde günlük işlerle uğraşıyorlar. İşte iki işçi çocuğu. İlkokul çağlarında ya varlar ya yoklar. Çamaşır yıkıyorlar.

Resmi makamların imzaladığı "centilmenlik" anlaşması

"Elci"ye işçi başına günde 100 lira haraç"

Gezici tarım işçilerinin ücret ve statülerini belirleyen bir "centilmenlik" anlaşması var. Adana Vali Yardımcısının, İş ve İşçi Bulma Kurumu Başkanı'nın, Çalışma Bakanlığı ve SSK temsilcisinin, Ziraat Odası ve Çiftçiler Birliği başkanlarının imzasını taşıyan anlaşmaya göre, gezici işçiler her yerde aynı ücreti alıyorlar. İşçilerin çalışma saatleri ise günde net 9 saat 45 dakikayı buluyor. Sabah 06.30'da işbaşı yapıyorlar, akşam 18.00'de işi bırakıyorlar.

Tarım-İş Sendikası yöneticilerinden, gezici tarım işçilerinin bu yılki ücretleri hakkında bilgi istediğimizde, bir toplantı tutanağının fotokopisini verdiler. "Adana ili tarım işçilerinin sorunlarını görüşme kurulunun 19.2.1986 tarihli çapa işçileriyle ilgili toplantıya ait tutanak" başlığını taşıyan ve altında komisyon başkanı olarak vali yardımcısından başlayıp, İş ve İşçi Bulma Kurumu, Çalışma Bakanlığı, SSK bölge müdürleri ile Ziraat Odası, Çiftçiler Birliği başkanları, Türk-İş ve Tarım-İş bölge başkanları, Bölge Pamuk Araştırma Enstitüsü, Tarım Köy İşleri Bakanlığı bölge müdürlerinin de imzası olan belge çağdaş köleliğe yasalık kazandıracak bir nitelikte.

Bu yılın bir ocağından 31 aralığına kadar çapa işçilerine yaş ayırımı yapılmaksızın günde net 1275 lira ve sera işçilerine 1400 lira ödemesi öngörülen ve adına "centilmenlik" denen bir anlaşma bu. Aynı anlaşma içinde işçileri işverene bulup getiren, onların çalışmasından sorumlu olan, bir anlamda işçilerin çağdaş kölelik satışlarını gerçekleştiren "elciler" resmi bir tarafmış gibi tanınıyor ve bu araçların işçi başına çapada günde net 75 lira, sera işçiliğinde 100 lira ücret alacakları belirleniyor.

Yine centilmenlik anlaşmasının içinde işçilerin sabah saat 06.00'da işbaşı yapacakları, 18.00'de işi bırakacakları, fiilen dinlenmeler çıkınca günde 9.45 saat çalışacakları saptanmış. 12 yaşından büyük çocukların çalışabilecekleri de karara bağlanırken, ücretlerin işin ortasında ve işin sonunda işveren tarafından ödemesi öngörülmüş.

Adana yöresinde gezici tarım işçilerinin ücretlerinin bir centilmenlik anlaşması ile belirlenmesi geleneği, yüzyıllar öncesinden, kölelik döneminden geliyor. O zamanlar da işçileri işverene bulan, getiren, çalışmalarından sorumlu olan ve onların çalışmalarını denetleyen köle başları, bugünün elcileri ile aynı işi, sorumluluğu üstlenmiş olanlar var. Çalışanların haklarını korumak kadar işverenler arasında eşitliği sağlamaya yarayan aynı işe tek ücret belirlenmesi olgusu var.

Ülkemizde, 1986 yılında hâlâ tarım çalışanlarının haklarını koruyan bir iş yasası yok. Yine de çalışanların sigorta edilmesinden başlaya-

rak çalışma koşulları, çocukların çalıştırılması, çalışma saatlerine kadar sayılamayacak kadar çok yerine gelmesi zorunlu yasal yükümlülük var. Resmi bütün ilgili tarafların, devlet adına sorumlu tarafların altında imzası olan bir belgede, elci (aracı) nasıl resmen tanınabiliyor, işçi başına ücret alması öngörülebilir? Binnerce dönümlük toprak sahibi büyük işverenler, çalıştırdıkları işçilerin sigortasını, vergisini ödemez, işyerleri için bir sigorta numarası dahi almazken, resmi kayıtlarda görülmeyen çalıştırdıkları işçiler adına resmi nitelikte ücret belirlemesi yapılabiliyor? Çağdaş köleliğe yasal nitelik kazandıran fotokopiyeye, imzalara, içindeki hükümlere şaşkınlıkla bakıp bakıp duruyoruz.

Çalışanları korumak gibi bir iyi niyetle de yapılırsa, bu belge ile devlet adına sayısız yasa hükmünün işverenler tarafından çiğnenmesine yasalık kazandırıldığını vurgulamakla yetiniyoruz.

Çamaşırda — Bir işçi çocuğu çamaşır yıkıyor. Sevimli mi sevimli. Türkçeyi çok az biliyor. İlkokulda bir süre okumuş, sonra "çalışmaya" gelmiş Adana bölgesine.

Bir araştırma: Gezici tarım işçisi ne yer ne içer? İşçilerin çoğu hiç et yememiş

TÜBİTAK adına Çukurova Üniversitesi'nden bir grup bilim adamı tarafından yapılan araştırmanın sonuçları, gezici tarım işçileri açısından çok ilginç veriler sağlıyor. Araştırmaya göre, işçilerin yarısı çalışmak için geldikleri tarım alanlarında hiç meyve satın almamış. Yüzde 30'u ise hiç sebze yememiş.

Türkiye Bilimsel Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) adına Çukurova Üniversitesi'nden bir grup öğretim üyesinin, gezici tarım işçilerinin durumunu inceleyen bir araştırması var. Henüz sonuçlandırılmamış araştırmadan ortaya çıkan sonuçların bir bölümü, gezici tarım işçilerinin sorunları ile ilgili 9 nisanda Adana'da düzenlenen panel konferansta açıklandı. Türk-İş, Tarım-İş ve AAFL'nin ortaklaşa düzenledikleri panelde sayılarla dile gelenler, 1986 Türkiye'sinde, gözlemlerle röportajlarda anlatıldığında hep "yoksulluk edebiyatı" diye suçlanmak istenenlerin ne kadar acı biçimde gerçek olduğunu ortaya koyuyor.

Çapa ve toplama dönemlerinde, ayrı ayrı olarak eş sayıda tarım işçisi arasında yapılan araştırma, değişik aylarda bir kısmı hem çapa hem toplama dönemlerinde çalışan işçi gruplarını konu alıyor.

Araştırmaya göre, aileler olarak çapa işçiliği ya da toplama işçiliğine gelenlerin çoğunluğu çocuk ve kadınlar (Yüzde 33-38'i çocuk, yüzde 37-39'u kadın ve yüzde 25-28'i erkek). Gerek çapa, gerekse toplamaya gelen gezici tarım işçilerinin çalışma dönemlerinin önemli bir bölümü (yaklaşık yılda 5 ay), okul dönemine girdiğinden, her iki işçiliğe gelen ailelerde çocukların 5 ay, bir işe gelenlerinde 2-3 ay okula gidememesi anlamına geliyor. Bir diğer acı durum ise, aynı çocukların yetişkinler gibi ağır işçilikte çalıştırılıyor olması. Centilmenlik anlaşmasına göre, 12 yaşından küçük çocukların çalıştırılması yasak, ama bilinen gerçek, bizim de gözlemlediğimiz, 9-10 yaşına

gelen bütün çocukların, büyüklerle birlikte gün doğumundan gün batımına kadar çalıştırıldığı.

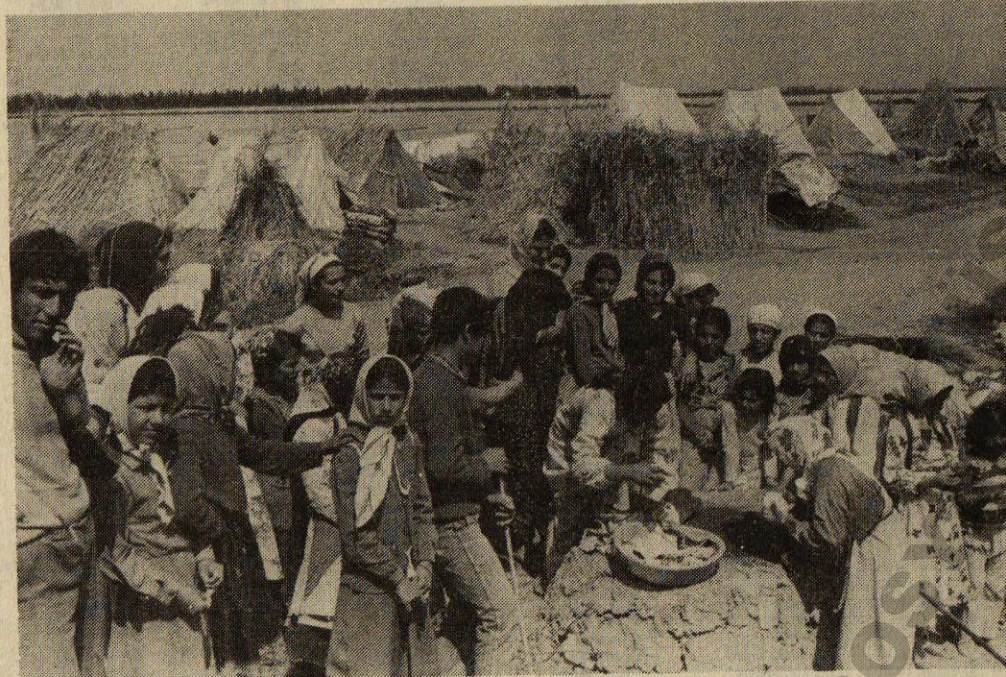
Gezici tarım işçilerinin ancak yüzde 29'u, onların yaşam

taşmasına yol açmış. Bir bölümü, uzun dönem iş bulabiller, 1-2 ay için kendi köylerine hiç dönmez olmuş. Geçen yıl bir de karpuzların tarlada kalması, pamukta zarar edilmesi gerekçeleriyle gezici tarım işçilerinin ücretleri ödenmeyince, işçilerin önemli bir bölümü parasızlıktan köylerine dönmeyip kış buralarda geçirmişler.

Gezici tarım işçilerinin yüzde 91-92'si, Adana'da kaldıkları aylar boyunca hiç et almamış-

Yanlarında getirmeleri olanaksız olan meyveyi kaldıkları aylar içinde hiç almayanlar, et gibi hiç meyve de yememiş olanlar, yüzde 47-56 arasında. Yine Adana'da kaldıkları aylar boyunca hiç sebze almayanlar yüzde 26-36 oranında.

Gün doğumundan, gün batımına kadar kadın, çocuk çocuk tarlalarda çalışan gezici tarım işçileri, yanlarında getirdikleri ile besleniyorlar. Yüzde 92-96'sı bulgurunu, yüzde

KENDİ EKMEĞİNİ KENDİN YAP — Gezici tarım işçileri hiç et yemiyor. Yarısı meyveyi tatmıyor. Üçte biri sebzeyi tanımıyor. Yedikleri, geldikleri yerden getirdikleri bulgur, buğday, çok az bakliyat ve peynir zeytinden ibaret. Ekmeklerini, topraktan yaptıkları fırınlarında pişiriyorlar.

koşulları için en elverişli sayılan ilkel çadırlarda yaşayabiliyorlar. Sadece yüzde 2'si, barakada yaşayabiliyor. Yüzde 61-62'si kendi yaptıkları, adına "fente" denilen çadırdan çok daha elverişsiz birtakım örtülerin altında yaşıyorlar. Sulu tarım ve seracılığa geçilmesi ile, çalışılan bölgede yaşanan dönemin yılın 8 ayına yayılması, bu elverişsiz koşullardaki yaşamın soğuk mevsimlere, kışa ve bol yağmurlu dönemlere de

lar. Bir kilo et alanlar yüzde 4-6, iki kilo et alanlar ise ancak yüzde 0.8-1 oranında (Araştırmaya göre bölgede ortalama aile nüfusunun 6-8 kişi olduğu da burada hatırlanmalı).

Bulgur, un ve yağlarını yanlarında getiren işçilerden hiç ekmek almayanlar, yüzde 78-85'e ulaşıyor. Yüzde 41-49'u ise hiç yağ almamış. Bir kilo yağ alanlar, yüzde 13-22, iki kilo yağ alanlar ise ancak yüzde 15-19 oranında.

90-94'ü ununu, yüzde 87-84'ü yağını, yüzde 45-54'ü bakliyatını, yüzde 25-24'ü peynirini ve yüzde 34-32'si zeytinini yanlarında getirmiş. Yediklerinin tümü, getirdikleri ve aldıkları ile sınırlı. Sonuç olarak hiç et yemiyor, yarısı ancak meyveyi, üçte biri sebzeyi tadıyor. Sadece yarısı bakliyat, üçte biri kadari yine çok sınırlı peynir, zeytinden payını alıyor. Kendi yaptıkları bulgur ve ekmekle besleniyorlar.

Elcileri ve sendikacılarla birlikte olunca hiçbir yadsıma yok. Gülerlek fotoğraf çekiyorlar. Ancak konuşup anlaşamıyoruz. Çoğunluk çok az Türkçe biliyor. En iyi Türkçeyi bilen ortaokul mezunu bir oğlan. İlkokul bitirmiş birkaç çocuk var. Çocukların çoğunluğu okul çağında, diğer öğrenim çağlarından vazgeçtik, zorunlu olan ilköğretim çağında. Okul zamanı tarlada çalışmaya geldikleri için okulsuzlar. Bazıları zaman zaman gitmiş, çat pat konuşuyor, doğru düştür okur - yazar olamadıklarını anlatıyorlar. Babalar konuşamasa da söyleneni anlıyor, rakam söyleyebiliyorlar. Ancak annelerle tek Türkçe bilen, işçiliğe gele gele öğrendiğini söyleyen 12 yaşlarındaki bir genç kızın aracılığı ile anlaşabiliyoruz.

Anlatacak fazla bir şeyleri de yok. Nusaybin'in içinde. Ancak erkekler de dahil orada hiç kimsenin işi, toprağı yok. "Memlekete gidince otururuz yapacak iş yok" diyorlar. Ortalama 6-8 kişilik ailelerin gezici tarım işçiliğinden yıllık gelirleri 500 bin lirayı geçmiyor. Genç delikanlıların en yüksek düşü, Nusaybin'de bir lokantada garsonluk, çıraklık gibi bir iş bulmak. Kızlar bir şey söyleyemiyor, gençliğin verdiği iyimserlikle gülümsemekle yetiniyorlar...

Türkiye Postası
Moltestr. 45
4100 Duisburg 1

Rotterdam , 11.10.1985

Merhaba .

1.Türkiye Postası'nın "Dokümentasyon Merkezi ve Arşiv" için bir kişi adına üye olunarak TÜBİTAK Bilgi Erişim Sistemi(TÜBES) ile Belge Sağlama Hizmeti'nden yararlanmak olanaklarını araştırabilirsiniz diye ilışteki fotokopiyi gönderiyorum .

(EK : 1)

2.Rotterdam Türk Halkevi'nce 6 Kasım 1985 Çarşamba günü yapılacak "Şiir ve Müzik Akşamı"nın haberini vermeniz istemiyle gerekli bilgileri içeren yazıları gönderiyorum .

(EK : 2)

3.O arada ve bundan böyle , eğitim ve kültür konularında takma adla yazılar gönderebilmeyi düşünüyorum .

Başarı dileklerim ve dost selamlarımla .

Ali Kaymak
Ali Kaymak

Adres : Zevenoord 101
3079 MG Rotterdam

ÇAĞDAŞ BİLGİ ERİŞİMİ

İlgi alanınız ne olursa olsun, bir araştırma-geliştirme çalışması yapıyor-
sanız; bir uygulama veya karar aşamasında iseniz bilgiye ihtiyacınız var de-
mektir. İhtiyaç duyulan, güvenilir bilgiye erişmek için de, ciltler dolusu bil-
gi kaynağından araştırma yapmak zorunda kalırsınız. Bu ise hem yorucu,
hem zaman alıcı, hem de çok büyük olasılıkla yetersiz olacaktır. Çünkü
bilim dünyasında yılda yaklaşık 100 bin dergi, 300 bin kitap ve 4 milyon
bildiri yayınlanmakta, yüzbinlerce patent alınmaktadır. Bilimsel buluşlar 10
yılda iki kat, bilgi ise on kat artmaktadır. Bilgi patlaması olarak nitelendiril-
en bu olgu, bilgiye erişimde kullanılan geleneksel kaynak araştırması yön-
temlerinin yavaş ve yetersiz kalmasına neden olmuştur. Bilgisayar ve ileti-
şim teknolojilerindeki gelişmeler, Bilgi Erişim Sistemlerinin kurularak ihti-
yaç duyulan bilgiye anında ulaşım olanağını sağlamıştır.

Bilgi Erişim Sistemleri, temel olarak, veri tabanı kütüklerinin bulundu-
ğu bir merkezi bilgisayar, iletişim ağı ve bir bilgisayar terminalinden oluşur.
Veri tabanları, genelde olarak, geleneksel bilgi tarama kaynaklarının manyetik
ortama aktarılmış şeklidir ve kullanıcılar, bilgisayar terminalinden verdikle-
ri komutlarla veri tabanındaki bilgilere anında ulaşırlar.

Daha önce geleneksel yöntemlerle bilgi tarama hizmeti veren TÜBİ-
TAK/TÜRDOK, 1984 yılı içinde kurulan TÜBİTAK BİLGİ ERİŞİM SİSTEMİ
(TÜBES) ile bu hizmette otomasyona kavuşmuş ve ayla ölçülen yanıt
süresi dakikalara indirilmiştir. Özel kuruluşlarda, kamu kuruluşlarında, uni-
versitelerde görevli araştırmacılar, sanayiciler ve mühendisler ABD ve Av-
rupa'nın en gelişmiş, tam ve güncel bilgi kaynaklarına, artık TÜBES kanalı
ile erişebilmektedirler.

TÜBES, bağlandığı bu sistemlerdeki 310'dan fazla veri tabanından yak-
laşık 150 milyon belgeye hızla erişmektedir. Bu veri tabanlarına devamı
yeni belgeler eklenmekte, hizmete sunulan yeni veri tabanları da erişim ağına
katılmaktadır.

**TÜBES, İLGİ ALANI NE OLURSA OLSUN, İSTEYEN HER-
KESİN, BU ÇAĞDAŞ OLANAKTAN YARARLANMASI AMA-
CIYLA KURULMUŞTUR.**

TÜBES'TEN NASIL YARARLANABİLİRSİNİZ?

TÜBES hizmetinden yararlanabilmek için yapacağınız tek iş, bu amaçla
hazırlanmış "Bilgi Erişim İstem Formu"nu doldurarak başvuruda bulunmaktır.

Bilgi Erişim İstem Formlarında, oldukça ayrıntılı gibi görünen açıklar-
malar istenmektedir. Bu, konunuzdaki araştırmanın doğru, sağlıklı, hızlı
ve ucuz bir şekilde gerçekleştirilmesi için gereklidir.

İstem konunuzdaki bilgi taraması, tecrübeli konu uzmanları tarafından
yapılacaktır. Hemen her konuda istenilen bilgiye sağlıklı bir şekilde ulaş-
abilmek amacıyla TÜBES'te değişik konu uzmanları çalışmaktadır. Uzman-
lar, en uygun tarama terimlerini seçerek araştırma mantığını kurarlar ve
konunuzla ilgili veri tabanlarını "sorgulayarak" isteminize ilişkin bilgileri
saptarlar.

Bu hizmetten yararlanmak için ödeyeceğiniz ücret, yalnızca TÜBES'in
sizin için yaptığı harcamadır; bu da bilgi alınan merkezlerle ödenen miktar
ile RTT'ye ödenen haberleşme ücretinden oluşmaktadır. Ücreti etkileyen
en önemli unsur, merkezi bilgisayara bağlantı süresi olduğundan, hizmet
sonucu oluşacak tutar, konunun özelliğine ve istem formunda belirtilmiş
kısıtlama ve seçeneklere göre değişmektedir. Doğaldır ki çok sayıda tarama
terimiyle ifade edilebilen, birkaç veri tabanının kullanımını gerektiren
bir bilgi taramasının ücreti, bir-iki tarama terimi ile tek bir veri tabanının
yeterle olacağı bilgi taramasına göre daha yüksek olacaktır.

HANGİ BİLGİLERE ERİŞEBİLİRSİNİZ?

TÜBES'in bağlandığı, sayısı ve kapsamı hergün artan 310'dan fazla veri
tabanından

ASTRONOMİ	DÖKÜMANTAS	METEOROLOJİ
BESLENME	YON	MİMARLIK
BİLGİSAYAR	FELSEFE	MÜZİK
BİYOLOJİ	FİZİK	ORMANCILIK
ÇEVRE	GIDA TEKNOLO	PETROL
DİL	JİSİ	PSİKOLOJİ
DİN	HAYVANCILIK	SİYASET
DIŞ HEKİMLİĞİ	HUKUK	SOSYOLOJİ
ECZACILIK	İNŞAAT	SU ÜRÜNLERİ
EDEBİYAT	İSTATİSTİK	TARİH
EĞİTİM	İŞLETME	TARIM
EKONOMİ	KİMYA	TEKSTİL
ELEKTRİK—ELEK	MAKİNA	TIP
TRONİK	MADEN	VETERİNERLİK
ENDÜSTRİ	MATEMATİK	YER BİLİMLERİ
ENFORMASYON—	METALURJİ	YÖNETİM

gibi, konularda

- Yayınlanmış, kitap-makale-rapor-konferans bildirileri-tezlerin, adları
yazar adları, yayınlandığı kaynak gibi bibliyografik bilgilerle; öz, konu başlı-
ğı gibi içeriğini belirleyici bilgiler,
- "Kim Kimdir?" gibi kişi bilgileri,
- Dünyadaki birçok ülkenin kamu ve özel kuruluşlarının adresleri, uğ-
raşı alanları, ürünleri, hacimleri,
- Belirli bir ürünü üreten firmalar hakkında bilgiler,
- Dünyada yayınlanan dergiler, kitaplar hakkında katalog bilgileri,
- Ürün ve ülke düzeyinde düzenlenmiş istatistiksel veriler
- Hazır bilgisayar programlarının kullanım alanları, uygulanabileceği bil-
gisayar tipleri, fiyatları,
- Nüfus, işgücü istatistikleri,
- Gazete haber özetleri gibi çok çeşitli bilgilere erişebilirsiniz.

İSTEDİĞİNİZ BELGELERİ NASIL SAĞLAYACAKSINIZ?

TÜBİTAK/TÜRDOK, Bilgi Erişim Hizmetine ek olarak Belge Sağlama
Hizmeti de vermektedir. Yurtiçi ve yurtdışı kuruluşların kütüphaneleriyle
kurulan bağlantılarla, bu kuruluşların koleksiyonlarındaki belgelerin kopya-
ları sağlanmaktadır.

TÜBES hizmetiyle veya başka yollarla derlemiş olduğunuz kaynak liste-
nizdeki yayınların tam metin kopyalarını TÜRDOK/Belge Sağlama Bölümü
aracılığı ile elde edebilirsiniz. Belge Sağlama Hizmeti yerine getirilken is-
tenilen belge kopyalarının öncelikle yurtiçi kuruluşlardan sağlanmasına çalış-
ılmaktadır. Türkiye'de bulunamayan tam metin kopyaları istenildiği tak-
dirde, yurtdışındaki kuruluşlardan en hızlı şekilde (FAX) getirilerek istem
sahibine iletilmektedir.

TÜM BAŞVURULAR:

TÜBİTAK/TÜRDOK
Atatürk Bulvarı 221
Kavaklıdere - ANKARA

DAHA GENİŞ BİLGİ VE AÇIKLAMA İÇİN

TÜRDOK Müdürlüğü 26 27 70/70
TÜBES 26 27 70/72
Belge Sağlama Bölümü 26 26 70/78
NO.LU TELEFONLARI
ARAYABİLİRSİNİZ.

**TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNİK ARAŞTIRMA KURUMU
TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNİK DOKÜMANTASYON MERKEZİ
(TÜRDOK)**

Telefon: 26 27 70; Telgraf: Tübtak—Ankara; Teleks: 43 186 BTAK TR

BİLGİ ERİŞİM İSTEM FORMU

ÖNEMLİ

DOLDURMADAN ÖNCE FORMU DİKKATLE OKUYUNUZ
HER KONU İÇİN AYRI BİR FORM DOLDURUNUZ
AÇIK VE OKUNAKLI YAZINIZ
FORMLARIN DOLDURULMASINDA GÖSTERİLECEK DİKKAT
BİLGİ ERİŞİM MALİYETİNİ AZALTACAK VE ERİŞİLEN
BİLGİLERDE İSABET ORANINI ARTIRACAKTIR

AÇIKLAMALAR

TÜBİTAK Bilgi Erişim Sistemi (TÜBES) uluslararası bilgi merkezlerindeki bilgilere erişen, ücret karşılığında her kesimden kullanıcıya açık bir sistemdir. Ücretler istenen bilgiye erişimde kullanılan bilgisayar ve haberleşme zamanına göre, hizmet sonucunda belirlenebilmektedir.

Konunun niteliğine göre erişilebilen bilgiler; istenen konudaki yayınların listesi, istatistiki bilgiler, sözlük, ansiklopedi, gazete haberleri gibi kaynakların tam metni, veya şirketler hakkında katalog bilgileri olabilir.

Kullanılan bilgisayar ve haberleşme zamanı (dolayısıyla maliyet) sorunun veya konunun niteliğine ve sonuçların çevrimiçi (on-line) veya çevrimdışı (off-line) alınmasına bağlı olarak değişmektedir.

Sorunun veya konunun "Bilgi Erişim İstem Formu"nda açıklandığı şekilde belirtilmesi, kullanılan bilgisayar ve haberleşme zamanını azaltmaktadır. Bu nedenle formun dikkatle doldurulması önemlidir.

Bilgi erişimi sonucunda ilgi duyacağınız belgelerin kopyalarını TÜBİTAK/TÜRDOK aracılığı ile ücreti karşılığında sağlayabilirsiniz.

Belge sağlama işlemleri için kullanacağınız formlar, bilgi erişim hizmeti sonuçları ile birlikte adresinize yollanacaktır.

KOŞULLAR

1. Başvuruların işleme konulabilmesi için Bilgi Erişim İstem Formunun usulüne uygun olarak doldurulması ve istenen bilgilerin Bilgi Erişim Sistemiyle erişilebilir nitelikte olması gerekir.
2. Üniversite kesiminden kullanıcılar, TÜBES'den ücretsiz yararlanırlar. Ancak Madde 14'ün doldurulması gereklidir.
3. Üniversite dışındaki kullanıcıların, başvuruları ile birlikte 15.000.—TL ön ödeme yapmaları gerekmektedir. Ücret posta çeki ile 170941 no'lu hesaba yollanmalı, posta çeki alındısı veya kopyası bu form ile beraber TÜRDOK'a iletilmelidir. Hizmetin gerçek tutarı belirlendiğinde fark ayrıca alınır.
4. Bilgi Erişim hizmeti sonucu erişilen bilgilerin içeriği ve bu bilgilerin kullanımından doğabilecek sonuçlardan TÜBİTAK hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz.
5. Bu formun doldurulması ile bu koşullar kabul edilmiş sayılır.

**TARİH:
İSTEM SAHİBİNİN İMZASI;**

1. İSTEM SAHİBİ

Adı, Soyadı:.....

Kuruluşun Adı:.....

Kesimi: ☐ Özel

Posta Adresi:.....

Telefon No: İş:.....

2. Aynı konuda daha önce

☐ Evet ☐

Evetsen, önceki dos

3. İSTEM KONUSUNUN BA

4. KONUNUN VEYA SORI

Konunuzu bütün yönle
Özel anlamı olanların tı
lan diğer terimleri, bu tı
ve biliyorsanız İngilizce k
yazınız. Araştırmamızd:

5. İSTEM KONUSUNDAKİ

İstem konunuzdaki bilc
(Konuyu açıklamak için

6. İSTEM KAPSAMINA A

Konunuzun genel kap
terim ve konuları yazı

7. YAZAR ADI VE KAYN

Yalnızca belirli bir yaza
rın taranmasını istiyoi
(Tarama konusunu be

ZI

ITAK TR

NUZ

Z

İKKAT
LEN

erişen, ücret karşılığında
bilgisayar ve haberleşme

istatistiki bilgiler, sözlük,
atalog bilgileri olabilir.

ia konunun niteliğine ve
şmektedir.
mesi, kullanılan bilgisayar
nemlidir.

aracılığı ile ücreti karşı-

ları ile birlikte adresinize

ıgun olarak doldurulması

ıdde 14'ün doldurulması

e yapmaları gerekmekte-
opyası bu form ile beraber
ır.

lan doğabilecek sonuçlar-

1. İSTEM SAHİBİ

Adı, Soyadı:.....
Kuruluşun Adı:.....
Kesim: ☐ Özel ☐ Kamu ☐ Üniversite
Posta Adresi:.....
Telefon No: İş.....Ev:.....

2. Aynı konuda daha önce merkezimiz aracılığı ile bilgi sağladınız mı?

☐ Evet ☐ Hayır
Evet ise, önceki dosya numarasını yazınız.....

3. İSTEM KONUSUNUN BAŞLIĞINI YAZINIZ:

.....
.....
.....

4. KONUNUN VEYA SORUNUN TANIMI

Konunuzu bütün yönleriyle açık olarak tanımlayınız. Sıze önemli olan sözcük ve terimlerin altını çiziniz. Özel anlamı olanların tanımını yapınız. Bilimsel ve teknolojik terimlerle birlikte aynı anlamda kullanılan diğer terimleri, bu terimlerin sanayide veya yaygın kullanılan şekillerini, varsa değişik yazılışlarını ve biliyorsanız İngilizce karşılıklarını yazınız. Özellikle tıp terimlerinin ve biyolojik türlerin Latince adlarını yazınız. Araştırmanızda kullanılan özel yöntem ve teknikleri belirtiniz.

5. İSTEM KONUSUNDAKİ ÖNEMLİ YAZAR VE ESERLER

İstem konunuzdaki bildiğiniz en önemli yazar isimlerini, makale, kitap, rapor vb. başlıklarını yazınız. (Konuyu açıklamak içindir. Taramaya herhangi bir sınırlama getirmez.)

6. İSTEM KAPSAMINA ALINMAMASINI İSTEDİĞİNİZ SÖZCÜK, TERİM VE KONULAR

Konunuzun genel kapsamı içinde olduğu halde isteminizin kapsamına alınmasını istemediğiniz sözcük, terim ve konuları yazınız.

7. YAZAR ADI VE KAYNAKTAN ERİŞİM

Yalnızca belirli bir yazar ve kuruluşun yaptığı çalışmalar veya belirli bir dergide yayınlanan makalelerin taranmasını istiyorsanız, yazar, ülke, kuruluş veya dergi adını açık olarak yazınız. (Tarama konusunu belirtilen adlarla sınırlandırmak içindir.)

8. BAŞVURU ÖNCESİ KAYNAK ARAŞTIRMASI

a. Merkezimize başvurmadan önce konunuzla ilgili kaynak araştırması yaptınız mı?

☐ Evet ☐ Hayır

b. Yanıtınız EVET ise kullandığınız kaynakları ve araştırdığınız yılları yazınız.

9. YAYIN TÜRÜ

Erişilmesini istediğiniz yayın türünü işaretleyiniz.

☐ Makale ve raporlar ☐ Kitaplar
☐ Tezler ☐ Bilgisayar paket programları
☐ Patentler ☐ Firma adresleri
☐ Diğerleri (belirtiniz).....

10. KAPSANMASI İSTENİLEN ZAMAN ARALIĞI

☐ Geriye doğru 3 yıl
☐ Geriye doğru 5 yıl
..... tarihinden..... tarihine kadar

11. YAYIN DİLİ

Özellikle belirli bir dildeki yayınlara erişmek istiyorsanız belirtiniz.

12. SONUÇLARIN ALINMASI

[Çevrimiçi sonuçlar anında, çevrimdışı sonuçlar ise yaklaşık on gün içerisinde TÜRDOĞ'a ulaşmaktadır. Sonuçlarını çevrimiçi alınması maliyeti yaklaşık 4 kat artırmaktadır.]

☐ Çevrimiçi
☐ Çevrimdışı

13. SONUÇLARIN İLETİLMESİ

☐ Sonuçları adresime postalayınız
☐ Sonuçları elden almak istiyorum, telefonla haber veriniz
Ankara Tel. No:.....

14. ONAY

Üniversitelerden yapılan başvurularda aşağıdaki kısmın ilgili bölüm başkanınca onayı gereklidir.

Bölüm Başkanının; Adı, Soyadı, Ünvanı:.....

Tarih:.....
İmza:.....

FORMU DOLDURDUKTAN SONRA KONTROL EDİNİZ VE AŞAĞIDAKİ ADRESE İLETİNİZ.

TÜBİTAK/TÜRDOK
Atatürk Bulvarı No: 221
Kavaklıdere—ANKARA

Öğleden sonranın ikinci yarısını bırakarak, buralardan rantula örümceklerinin ülk ortalarına uçar. Özellikle Ar bulunan tarantulalar, çoğu nırlar; dolayısıyla yabancı larından çıkarmak için, to (Bu nedenle uzun duyargal rında bulunan küçük fırçal sık durarak, muhtemel k tellerine rastlayınca dek, patırtı ile uyanılan ve bekler zavallı örümcek, başını bar

EYLÜL 1985

Değerli dostlar,

Açmış olduğunuz «Kitap toplama kampanyasına» işinize yarayacağını düşündüğüm iki kitapla katılıyorum. Bu kampanyaya dolayısıyla sizlerle ilk yazışmaya adım atmış oluyorum. Gelecekte işlerinizde başarılar diler, 86 yılının barış ve demokrasi mücadelemizde daha aktif ve başarılı bir yıl olması umuduyla yeni yılınızı kutlarım.

1. MEIN WELTBILD
(Albert Einstein)

2. JE SUIS NÉE GRECQUE
(Mélina Mercouri)

9.1.1986

Dostça selamlar
Mehmet Can

Postrestant f. 1

7001

CHUR.

SCHWEIZ

BIBLIOGRAPHIE (TURQUIE)

> CETIOTI N°1 (Sur la Turquie)

(Cahiers d'Études sur la Méditerranée Orientale et le Monde
turco-iranien)

Centre d'Études et de Recherches Internationales
4, R. de Chevreuse 75006 P.

> N° 122 de ERT

(Équipe de Recherche sur la Turquie) n° 50 F.

Mr. GEORGEON

9, R. Adolphe-Fauillon 75014 P.

> Une étude sur l'industrialisation en Turquie in Annales du Levant

n°1, 1985 trimestriel, 30 F.

Université de Rennes-II - UER d'Histoire

6, Av. Gaston-Berger 35000 RENNES

> L'ÉTAT AU PLURIEL

sous la direction d'AG KAZANCIGIL

Collection "Piç Comparée"

Economica - UNESCO, P, 1985 (75) F.

> L'Occidentalisation de la Turquie

Cengiz AKTAR. Ed. L'Harmattan, P, 1986, 151 p. 90 F.

> LA TURQUIE ENTRE L'ORDRE ET LE DÉVELOPPEMENT par Ahmet INSEL, Ed. L'Harmattan, P, 1984, 92 F.

> LA TURQUIE EN TRANSITION

Disparités, identités, pouvoirs.

Altan GÖKALP. Ed. Plaisance et Larose, 1986, P. 162 F.

15, R. Victor-Louvet 75005 P.

>

Bilgiler ise yarayabilir, arşivlensin!

TÜRKİYE AMERİKAN SEKTÖRÜ MÜ?

Özdemir Başargan

Batı Berlin'de, İngiliz Sektöründe bir İngiliz askerinin bir Alman kadının ırzına tecavüz eder. Berlin'in yerel gazeteleri bu olayla ilgili haberin altını çizerek duyurdu kamu oyunna.

Alman kadını İngiliz askerini mahkemeye verdi. Berlin'de kurulmuş İngiliz askeri mahkemesinde görüldü dava. Sudan bahanelerle, askerin suçsuzluğu ileri sürüldü. Müdahil avukatın direktmesi, kamu oyunun direnmesi sonucu dava yeniden görüşülmeğe başlandı. Kesin bir karara varılamadı.

Bu olayı işitenler, henüz belleklerinden silinememiş buna benzer başka bir olayı da anımsayıvermişlerdir kuşkusuz. Ankara akşamlarından bir akşamı, 5 Kasım 1959 akşamı örneğin. Hani şu Amerikalı dostlarımızdan yarbay Morrison'un aşka gelip otomobiliyle bir manga erimizin içine daldığı akşamı. Bir erimizi öldürdüğü, ikisinin ba çağını kırdığı o Çankaya akşamınınını. "Canım, bir iki erinde esametimi olur, Kore'de az mı erimiz öldü, sen de!..." diyeceksiniz. Ne dersiniz deyin, ben sürdürüyorum, ~~xxxxxx~~ deşiyorum. Evet, yarbay Morrison, anlaşma gereğince görevli olduğunu kanıtlayan bir belge gösterdiğinden savcılıkca serbest bırakıldıydı.

Türkiye'de üslenen, inleyen halkın sırtında dinlenen Amerikalı dostlarımız, sözde anlaşmaya uyarak bir yargılama işlemi düzenledilerdi. Nasılsa yargılama suç işlendikten, aradan tam dört ay geçtikten sonra yani 8.3.1960 günü başlamıştı. Görgü tanıklarından er Sait Canlı'ya Amerikan usulü sağ elini kaldırarak, kaldırtarak yemin ettirildi. Yine tanık olarak dinlenen, olayla ilgili teknik bilgi veren Ankara trafik müdürü Naci İzgi de, Amerikalıların bu yargılama tiyatro yapıtı türüne

"komedi" yi yakıştırıp, ne denli düzmece, sinsice olduğunu:

2

" İlk ifadeyi alan kimsenin kendisine "hakim" olarak tanıtıldığını, fakat aynı şahsın mahkeme salonunda karşısına müdafî avukat olarak çıktığını" söyler.

10.3.1960 günkü duruşmada dinlenen erler, "kazadan sonra yarbay Morrison'un yanlarına geldiğini, birşeyler söylediğini soluğundan alkol koktuğunu" söylerler. Bu arada tanıklardan biri elini kaldırarak Amerikan usulü yemin etmeyeceğini bildirir. Duruşmaya on dakika ara verilir. Bu sürede kazada kafatası parçalanarak ölen Hamza Şahin'in avukatı, mahkeme kuruluna kendisinin müdahil avukat olarak katılmasını önerirse de bu önerisi yüzgeri edilir. Kendisine şöyle yanıt verilir: " Mahkemenin tamamen hususi olduğu ve Amerikan ceza yasasına istinaden yapıldığı..."

11.3.1960 günü duruşmada, tanık olarak dinlenen Murat Yalçın adındaki şoför, kendisinin tehdit edildiğini ileri sürer, " Amerikan gizli polisi hem tehdit etti, hem de ifade vermezsem cereyana tutulacağımı.." bildirir. - demek ki bu işkence yöntemi Türkiye'de daha 1960 yılında başlamış!....)

15.3.1960 günü sekiz Amerikalı subaydan oluşan bir kurul, yarbay Morrison'u hafif ihmal ile ölüme sebebiyet vermekten suçlu bulur. Kurul ağır ihmalden ölüme ^{be}sebiyet verme savını kabul etmez. Amerikan ceza yasasının 134. maddesine göre 1 yıl hapis ve ordudan ihraçtır. Ne var ki ertesi günkü toplantıda kurul verdiği kararda bir yıl hapisliği de bir kenara iterek Morrison'u sadece 6 ay süreyle her ay maaşından 200 dolar kesilmesine, 1 yıl süreyle askeri görevden yoksun bırakılmasına karar verir. Bu karara göre Morrison, ancak büro işlerinde çalışabilecek, bir süre

bir üst rütbeye terfi edemeyecek.

Bu hafif cezayı da çekti mi dersiniz? O günler gazeteler yarbay Morrison'un Roma'ya atandığı haberini veriyordu.

8 Mayıs 1945 de ulusal bağımsızlığını yitirmiş Almanya ile 30 Ağustos 1923 de ulusal bağımsızlığını kazanmış Türkiye'nin, Batı Almanya, Batı Berlin'in bugünkü görünümü, güdümü.

Ne demişlerdi ölümsüz düşün adamları, bilge kişiler:

" Düşman, her hiyleden yoksun kalınca dostluk göstermeğe başlar. Ondan sonra, dostlukla öyle işler yapar ki düşman yapamaz." Atatürkçülerin kulağında küpe olsun!

Atatürk ne demişti İzmir İktisat Kongresinde?

" Bir devlet ki sınırları içinde suç işleyen yabancıları yargılayamaz, cezalandıramaz! Böyle bir devlete elbette bağımsız denemez."

Atatürk'e göre, bugünkü politik, ekonomik, askersel ve de kültürel koşullar içinde Türkiye bağımsız bir devlet değil. Olsa olsa Amerikan ~~xxx~~ ~~xxx~~ Sektörü.

Özdemir Başargan

Batı Berlin, 22.12.1985

FRANKFURT'UN ÇOCUKLARI

Atilâ Türk

"Biz çocuklarımıza hesap vereceğiz

Düşmana değil"

Vedat Türkali, Kasım 1958/Harbiye Cezaevi.

Adıyla,bizim Çocuk Esirgeme Kurumu'na benzeyen bir örgüt var Frankfurt'ta. 1954 yılında kurulmuş. Deutscher Kinder-Schutzbund, e.V. Yani, Alman Çocuk Esirgeme Birliği. Resmî bir devlet kurumu, kuruluşu değil. Topluma çocuk sevgisini kazandırmak dileğindeki bir kaç gönüllü-çalışkan-iyiliksever Alman bir araya gelip bir dernek olarak örgütlenmişler. Frankfurt'ta 30 yıl önce yaktıkları bu çocuk sevgisi ateşi, tüm Federal Almanya'-da yankılar uyandırmış. Tüm ülke çapında örgütlerini yaymışlar. Kuruluş amaçlarını şöyle özetleyebiliriz:

Çocukların cinsel tecavüzlerden korunması.

Şiddet ve cinayet (kanedim) filmlerinden ve alkolden çocukların uzak tutulması,

Çocukların oyun otomatlarına alışmalarının önüne geçilmesi.

Uyuşturuculardan, ilâç kullanma alışkanlıklarından ve yanlış ilâç kullanma-tehlikeli ilâçları kullanma... dan kurtarılmaları.

Çocuklara yeterli oyun alanları açılması, var olan oyun alanlarının çocuk güvenliğini sağlayıcı duruma getirilmesi,

Savaş aracı ve tehlikeli oyuncakların üretilmesinin engellenmesi ve çocukların eline böyle oyuncakların verilmesinin önlenmesi,

Çocuklara insanlık dışı cezaların uygulanmasının önüne geçilmesi, Evde ve okulda dayak atılmasıyla savaşım,

Çocuklara kötü davranışların engellenmesi,

Çocukların çalıştırılması, satılmasının önüne geçilmesi,

Evden kaçan çocuklara konut-mutfak-giyecek-eğitim..vb. yardım ve dayanışmalar yapmak,

İşsiz, yeterli odası olmayan evlerde oturan,emekçi ailelerinin çocukları ile ilgilenmek...

Alman Çocuk Esirgeme Birliği'nin son iki yıl içinde yerli ve yabancı çocuklar için ve çocuklu aileler içinde yaptığı, sürdürdüğü çalışmaların bir özeti de şöyle:

Çocuklarının sorunlarıyla ilgilenilen Frankfurtlu aileler sayısı 1984'te 303 iken, 1985 yılında 356'ya yükselmiş. Bu aileler içinde, uzun süredir çocuklarının sorunlarıyla ilgilenilen aile sayısında da yükselme var: 1983 yılında 72, 1984 yılında 75, 1985 yılında ise 96 aile. Ziyaret edilen aile sayısı toplam olarak binin üzerinde.

Uzun süredir ilgilenilen ailelerin içinde yabancı oranı da yüksek: ^{%37} Hemen her üç aileden biri yabancı. Bunların %6.7'si de eşlerden biri yabancı olan aileler.

Ev, oda darlığı, oda yetmezliği sorunları; eğitim-okul-sosyal yardım-bakım hakkı-yaşama problemleri; işsiz ana baba ..vb. gibi sorunlarla karşı karşıya olan çocuklu aile sayılarında hafif azalmalar saptanıyor. Yabancı olmalarından gelen ayrımlı-haksız işleme-davranışlara uğrayan çocuklar ve çocuklu ailelerin sayısında artış gözleniyor. Uyuşturucu ilâç alma, alkol düşkünlüğü çocuklar arasında yaygınlaşıyor. Frankfurt Çocuk Esirgeme Birliği'nin yardım etmeye çalıştığı bu durumdaki çocuk ve çocuklu aile sayısı, son iki yılda 25'ten 30 çıkmış.

1984 yılında evden atılan çocuk sayısı 16, 1985 yılında ise 7. Evsiz çocuk sayısı geçen yıl 29. Barınma sorunu olan çocuk sayısı ise 70'in üzerinde.

Kadınlara, genç kızlara ve kız çocuklarına saldırı olaylarında olaganüstü bir artış var.

Maddî-manevî eziyete, ihmale ve cinsel zorlamaya uğrayan çocuk ve çocuklu aile sayısı 170'ten 541'e yükselmiş.

Almenye dışına çocuk kaçırmaya olayı 1984'te 6, 1985'te 3.

İntihar eden çocuklar ve anaların sayısı hemen hemen aynı. İki yılda toplam 10.

Hamile bırakılan/çocuk sayısı 23'ü buluyor.

çocuklara cinsel saldırı olayları:

1 Mart 1984-31 Aralık 1985 Arasında Cinsel Saldırı Olaylarının ayrıntıları şöyle:

Toplam	erkek çocuk	kız çocuk	yaşları
39	4	35	3-18 yaş
7	1	6	3-5 yaş
26	2	24	6-13 yaş
6	1	5	14-18 yaş

Çocuklara cinsel saldırıda bulunanların tümü erkek!

saldıranın kimliği	sayısı	saldıranın kimliği	sayısı
baba, üvey baba, babalık	24	akraba erkek	4
arkadaş, tanıdık (erkek)	3	yabancı (erkek)	3
bilinmiyen	4		

çocuklara cinsel saldırı olaylarının ortaya çıkışı:

çocukların kendileri açıklıyor	10
ana-babaları	9
akrabaları	6
öğretmen,uzman,doktorvb.	11
komşuları	1
kimliğini gizleyenler	2

Cinsel saldırıya uğradığını bildiren kız çocuklarının ablaları, olayların ortaya çıkması, açıklanmasında en önde geliyorlar.

Bu ablaların çoğunluğu, daha önce kendileri de saldırıya uğrayanlardan. Kendileri ile ilgili olayda, yaşlarının küçüklüğü, korku, bilgisizlik, yılgınlık, utanç ve kusurluluk duygusu, açıklamasına inanılmıyacağı korkusu, parasızlık, sosyal statü korkuları, mahkemeden çekinme...vb. nedenlerle susmak zorunda kalmışlar, ama aynı durum kız kardeşlerinin de başına gelince korku ve suskunluklarını yenmeyi başarmışlar.

cinsel saldırıya uğrayan çocuklar, daha doğrusu kız çocukları içinde, ilk ke saldırıya uğrayanların çoğunluğu 10 yaşından küçük. Bu durumda mahkemeye şaş vuranlar:7)

son yedi yıl içinde yabancı erkeklerden saldırıda bulunanların sayısı:3.

saldırı olaylarının sonuçları üzerine:

8 kız çocuğu korunmaya alındı, çünkü ailelerince benimsenmediler

6 olay sonunda anne, buirlikte yaşadığı arkadaşından, ayrıldı.

1984 yılında 14, 1985 yılında ise, 7 hemilelik olayı söz konusu

1 intihar teşebbüsü, 7 evdan kaçma görüldü.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARŞİVİ

ÇOCUKLAR İÇİN:

Yarışma önerileri:

a) Yetişkinler arasında:

Konular: Evde, okulda, kent ve kır'da çocuklar,

İş'te çocuklar, çocuk işgücü, çıraklar

Dayak, işkence, çocuk dilendirme, içki-ilâç-uyuşturucu alışkanlıkları

Irza tecavüz, evden kaçma, çocuk satışları, çocuk kaçırmalar, evlâtlık kurumu,

çocuk oyuncakları,

Çocuk kitapları, çocuk film-tiyatroları,

Çocuk oyun alanları,

çocuk sağlığı, çocuk güvenliği,

Çocuk eğitimi,

Çocuklar ve anaları: aa) göçmen işçi analar ve Türkiye'de kalan çocukları,

ab) Politik göçmen analar ve Türkiye'den getirilemediği çocukları

barış ve çocuklar

çocuklar için yaşanılabilir dünya

Türkiye'de, çocuklarla ilgili haber olay, kurum(Siyasal parti-sendika-çocuk esirgeme kurumu-kızılay-yeşilay,darüşşafakvb..) çalışmalarını, çocuklara yönelik çalışma (üniversite vb.) alanlarında, belge, tarama..vb. ve özgün çalışmalar.

b) Çocuklar arasında: Resim,

Şiir

Karikatür

Oyun

Bilmece dizileri ...vb.

alanlarında

Katılım: Tüm Avrupa Ülkeleri ve Türkiye'den

Örnekler: DİSK-"Ben Bir Emekçi Çocuğuyum" ve

DİSK-Çocuklar Arası Resim Yarışması,

Türkiye Karikatürcüler Derneği, KISA PANTALON KARİKATÜR YARIŞMASI (Sonuçlarının fotokopilerini göndermiştim.)

P.S. Ekteki Cumhuriyet haberlerinden son derece anlamlı bir dizi yazı çıkarılabilir. Ne yazık ki benim vaktim yok.

Atik

HAİTİ

- Nüfus: 6 milyon
- Yüzölçümü: 27 750 kilometrekare
- Başkent: Port-au-Prince
- Resmi dil: Fransızca
- Din: % 90 katolik, % 10 Protestan
- En önemli ticari ilişkiler ABD, ~~Fransa~~ ve daha
ile, ve en önemli ihraç malı kahve.
Boksit madeni ve turizmde elde ettiği
gelirler de önemli.

• 1492-1790: Adanın
keşfi ve sömürge
yılları

• 1790-1804: Fransız
sömürgecilere karşı
bağımsızlık savaşı

• 1804: Bağımsız
Haiti cumhuriyetinin
ilanı.

Önemli tarihler:

- 1915: ABD tarafından işgali, ABD'nin
hazineyi denetimine alması, jandarma
birliklerini yeniden düzenlemesi
- 1918-1930: Defalarca şiddetle bastırıl-
masına rağmen güçlenen gerilla hareketi,
öğrenci eylemleri ve köylü ayaklanmaları.
- 1930: 1918'den bu yana ilk kez yapılan
seçimleri ABD işgaline karşı olanların
kazanması
- 1933: ABD askeri birliklerinin Haiti'
den çekilmesi anlaşmasının imzalanması
- 1934: Komünist Partisi'nin ve ilk
sendikaların birliğinin kurulmasının
devlet başkanı tarafından baskıyla kar-
şılanması
- 1941: ABD'nin ardından Haiti'nin de
Japonya, Almanya ve İtalya'ya savaş

ilan etmesi.

• 1944-45: Halk hareketinin güçlenmesi, Komünist Partisi'nin tekrar Halk Sosyalist partisi olarak örgütlenmesi.

• 1946: Güçlü öğrenci hareketi, grevler ve protestolar sonucunda Anayasa'yı değiştirip iktidarda kalmayı hedefleyen devlet başkanı Lescot'un geri çekilmesi.

• 1946-50: Yeni başkan Estime'nin, ABD den aldığı destekle ülke içindeki demokrasi hareketine karşı saldırıya geçmesi. Sendikal hareketin, iş yasalarının geriletilmesi, Halk Sosyalist Partisi'nin illegaliteye itilmesi, ABD tekellerine yeni haklar tanınması. Estime'yi izleyen Maglaire'nin ise daha da anti-komünist, gerici bir çizgi izlemesi.

• 1957: Ordunun yardımıyla Francois Duvalier'in devlet başkanı olması. Duvalier bir sülalesinin "Tonton Macoutes" adlı terör birlikleriyle olağanüstü bir baskı sürdürmesi. 1958, 1959, ve 1970'de ki ayaklanma girişimlerinin kanla bastırılması. 1969'da önde gelen 30 komünistin katledilmesi.

3 Ocak 1986

Merhaba,

"Türkiye Postası'nın" "Dokümantasyon ve Bilgi Merkezi" kurması çok önemli ve sevindirici bir gelişim.

Bu yararlı harekete katkım olması gönderdiğim gazete kupürleriyle mümkün olursa çok sevineceğim.

İsviçre'de son zamanlarda yabancılara karşı müthiş kısıtlayıcı ve engelleyici kararlar alınıyor. Gönderdiğim 1° nolu kupürde "Gazette de Lausanne Vendredi 1 Novembre 1985" şu kupürü görüyorsunuz:
ASİLE (İltica) Un procureur bernois veut des milices antirefugies (Bern'li bir savcı ilticacılara karşı antiilticacı milisleri kurmak istiyor.)

Birde "Monnaie speciale pour demandeur d'asile à Thoun" diye bir başlık var. Bu ilticacıları bezdirmek, yıldırma ve tecrit etmek, izole etmek için alınan kararlardan biridir. Ayrıca ikinci gazete kupürüyle size "Günter alias Ali" diye "EN ALTA" kitabını yazan saygıdeğer Alman arkadaşla ilgili yazıyı gönderiyorum.

Selâmlarımla.

İsviçreden Memed

ÖZAL VE ÇEVRESİNİN ANOTOMİSİ

Bu yazıda Turgut Özal ve ailesinin, ANAP'lı kimi bakan ve milletvekillerinin anotomisini çizmeye çalışacağım. Bunlar aşağıda göstereceğim kaynaklardan derlenmiştir.

Ülkemizdeki faşist diktatörlüğün, Evren-Özal ikilisinin bir yönünü, Özal kesimini işleyeceğim. Gelecek yazıdada Evren tarafına değineceğim. Kimi eksiklikler olabilir.

Turgut Özal: T.C Başbakanı. ANAP Genel Başkanı. Evli, bir kızı, iki oğlu var. 1969 yılında DPT müsteşarı. Bir tarihte Sabancı Holding'in genel koordinatörlüğünü yapmış. Maden-İş'in şanlı grevleri zamanında MESS başkanı. İsotaş şirketinin ortakları arasında. 24 Ocak kararlarının mimarı. Reagan'ın has adamı. Biraz şişman, zayıflamak için ABD'ye sık sık gider.

Semra Özal : Turgut Özal'ın karısı. Bir yetkili gibi zaman zaman beyanat verir. Türkiye'de VİSON dergisinin kapağında, kürk reklamından resmi çıktı. Sık sık boynu incidiğinden, kocasıyla birlikte el ele ABD'ye tedavi için gider. Zaman zaman eleştiriyeye maruz kalır.

Zeynep Özal: Özal ailesinin biricik kızı. Davulcu Asım Eken'le evli. Siyah arabası var. Yatlarda gezmeyi sever. Hafta Sonu gazetesinde, Ocak 1985 den 21 Temmuz'a kadar geçen sürede, "gazeteye haber olma" konusunda üçüncü sırada. Yazın festivallerin bir numaralı ismi. Kadıköy Belediyesinde "Halkla İlişkiler Müdüresi"dir. Gece kulüplerinde, diskoteklerde hesapları peşin ödüyor.

Ahmet Özal : Özal ailesinin büyük çocuklarından, sessiz, adından pek bahsedilmez. İki çocuklu, evli. ABD'de yaşar ve çalışır.

Efe Özal : Yarınların superstarı. Ailenin en küçüğü, 17 yaşında. Babası ona sınıfını geçme hediyesi olarak, 12 milyonluk Toyota marka, kırmızı bir araba aldı. Kendi deyimleriyle bu çocuk "tekne kazıntısı"dır.

Mustafa Pakoğlu : Sosyetenin ve Özal ailesinin kürkçüsüdür. Hükümetle birlikte yurtdışı gezilerine bile "tarafsız, ticaretçi" bir şekilde katılır. Semra Özal-Eken-le zaman zaman poz verirler.

- Ekrem Pakdemirli : Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarı.Eskiden İzdaş şirketinde danışman olarak görev yapmıştır.
- Erol Aksoy : ANAP'ın veto edilen kurucusudur.Garanti Bankası genel müdürüdür.Genç milyarderlerimizden.
- Fethi Çelikbaş : ANAP'lı.MİGROS ve DEMOS adlı şirketlerde görev yapmıştır.
- Halil Sıvgın : ANAP'lı,eski genel başkan yardımcısı.ANAP'taki dört eğilimden biri olan MHP'li ,avukat.MHP eski yöneticilerinden Sadi Somuncuoğlu ve Yaşar Okuyan la birlikte"Doğu Pazarlama,Reklamcılık,Video İşletmeciliği ve Ticaret A.Ş" ortağıdır.
- Yusuf Özal : DPT müsteşarıdır.Takunyalı kardeşlerin en küçüğüdür.
- Ali Tanrıyar :Özal'ın bacanağıdır.İçişleri eski bakanıydı.
- Hüsnü Doğan : Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanı.Özal'ın dayısının oğludur.
- Korkut Özal : Turgut Özal'ın ağabeyisi.Eski İçişleri Bakanı , MSP'li. Bahattin Bayraktarın büyük payı olan "Bayraktar" adlı şirketin ortağıdır.B.Bayraktar "ÖZ-BİR" adlı bir şirket daha kurmuştur ve Irak petrollerini taşır.
- K.Özal,ayrıca Hak Yatırım Şirketi ortaklığı ile kurulan,"Akabe İnşaat Şirketi" ile "Hak Ticaret" ve "İSPA inşaat sanayi ve pazarlama A.Ş" ninde ortağıdır.Dahası "AKOZ" adlı bir şirketi daha vardır.
- Arap sermayesinin bir kolu K.Özal ile bütünleşir.
- "El Baraka " adlı şirket yöneticisi ve ortağıdır.
- "Hak Yatırım A.Ş" ile ortak "El Baraka" ,"El Baraka Türk Özel Finans Kurumunu" oluşturmuşlardır.
- "Râbitat'ül-Alem-ül-İslam" müslüman ülkeler arasında bir "İslam Devletler Birliği" kurmayı amaçlayan bir örgüttür.Amerikan petrol şirketi "Aramco" tarafından desteklenir.Bu örgütün kuruluşunda Türkiyeyi,"Hilal Dergisi" sahibi Salih Özcan temsil etmiştir.S.Özcan MSP milletvekilliği yapmıştır.1984 yılında,arap sermayesi ile kurulan "Faisal Finans Kurumu A.Ş" in ilk kurucu ortaklarındandır.Başka bir kurucu ortak,MSP eski

milletvekili Ahmet Tevik Paksu'dur. Daha sonra bu şirkete, AP eski milletvekili ve bakanı Cemal Külahlı, ünlü armatör Nuri Cerrahoglu, MHP eski milletvekili ve bakanı Cengiz Gökçek, ANAP eski genel başkan yardımcısı Halil Şıvgın ortak olmuşlardır. Şirketin amblemi de üç hilaldir.

Halil Şıvgın ve Sadi Somuncuoğlu'nun ortak olduğu bir başka şirket, "ANDA" adlı şirkettir. Bu şirkete MHP'li eski milletvekili Nevzat Köseoğlu'da ortaktır. ANDA şirketi, Diyanet İşleri yayınlarının dağıtımında büyük vurgunlar vurmuştur.

Bedrettin Dalan : ANAP'lı, İstanbul anakent Belediye Başkanı. "Altın Boynoz Turizm A.Ş" ortaklarındandır.

Eymen Topbaş : ANAP İstanbul il başkanı. "Al Baraka Türk Özel Finans Kurumu" ortaklarından.

Atilla Yurtçu : ANAP İzmir il başkanı, İzmirdeki İZDAŞ şirketinin sahibidir.

Not: Gecikmeli olarak gönderdiğim bu araştırma yazısının, ortaya çıkmış kimi gerçekleri geniş çevreye duyurma açısından önemli olduğu kanaatındayım. Yazının başında da belirttiğim gibi gelecek sayıyada ikinci kısmını göndereceğim. Bu araştırmalar, günlük basından, Nokta Dergisinin Temmuz '85, sayı 28 inden ve Uğur Mumcu'nun -Devrimci ve Demokrat- adlı kitabından alıntılardır. Yazı dahada genişletilebilir. Tekelci sermaye başa alınır, Sabancılar, ENKA Holdunğ'lır, Koç'lar işlenebilir. Bu konularda elimde pek kaynak yoktur. Dahası yazılara yorumlar getirebilir.

Çalışmalarınızda üstün başarılar dileğiyle, en içten selamlarımı yollarım.

Murat Çayır

13.12.1985

Wiesbaden

^{Nisan'ın son haftası. Birkaç gün önce}
Yıl 1983, ~~aylardan Nisan~~. Gazeteler, haftalardır Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde aranan zehirli gaz dolu 4I varilin şimdi de Niedersachsen, Federal Almanya'ya getirildiğini yazıyorlar. Bölge halkının verdiği bilgilere dayanarak zehirli gazın bırakıldığı ^{zannedilen} ~~düşünülen~~ Münchehagen'deki bir çöp deposu yerel yetkililer tarafından kapatılmış ^{di}.

Olay birkaç haftalık. Ama aranan varillerin içindeki zehirli gaz ^{artıklar} tam yedi senelik. Hala nerede olduğu ^{kesin olarak} anlaşılmamış olan bu son derece zehirli gazın ^{neden} bu varillerle ^{giden} oradan oraya taşındığını anlayabilmek için 1976 Haziran'ına, Kuzey İtalya'nın Seveso kasabasına dönmek ^{zorunlu} ^{gerekli} gerekiyor.

^{İsviçre kimya tehlikesinden}
1976 Haziran'ında Seveso'da Hoffman La Roche' ^{merdane gelen} ~~tekerleri~~ ait bir kimya fabrikasında ^{geli} ~~patlama~~ bir patlama sonucu 2-2.5 kilogram dioxin ^{geli} havaya dağılıyor. İlaç ve boya sanayinin ham maddelerinden ^{birisi} olan bu zehirli gaz insanın ürettiği en kötü etki ^{sakip} ~~en~~ zehirli maddelerden biri. ABD, Vietnam savaşı süresince kullandığı 20 kilogram dioxin ile tüm bitki örtüsünü yok ediyor.

Seveso'da fabrika yetkilileri idari makamları olaydan ancak dört gün sonra haberdar ediyorlar. Bu arada 1500 hektarlık bir alan üzerindeki tüm bitki örtüsü ve hayvanlar ölüyor. En çok zehirli bölgede 10000 kişinin gazla temas ettiği saptanıyor. Özellikle çocuklarda çeşitli cilt hastalıkları meydana çıkıyor. Bunların ^{zehirli gazla} ilk anda görülen sonuçları. Zaman içinde zehirli gaz pek çok bilinmeyen hastalıklara yolaçıyor. Hormon bozu klukları ve nesilden nesile taşınan bazı hastalıklar ^{yanısına} ~~arasında~~ en çok görülen sakat çocuk doğumları. Üstelik anneler çocuklarının sakat doğacağını bildikleri halde İtalya'da Hristiyan Demokrat örgütlerin ^{karşı} ~~çocuk aldarmaya~~ karşı katı tutumları yüzünden ^{karşı} ~~bile bile~~ sakat çocuklar doğuruyorlar. ^{çocuklarını aldarmaya cesaret edemiyorlar.}
Sorumlu lar ne yapıyor?

10 milyonda bir gram dioxin yutan annenin çocuğa sakat doğuyor.

Daha önce Federal Almanya'da da üretim yapan Hoffman La Roche, bu ülkenin çevre temizliği ve güvenlik yasalarını sert bulduğu için özellikle İtalya'yı tercih ediyor. Seveso belediye başkanı Hristiyan Demokrat Rocca ise bölgesindeki

Seveso'daki zehirli

Italya'daki şirketin den¹bu toprakları taşımasını istiyor.
~~ancak~~ Mannesman şirketi bu topraklara Endonezya dahil
 dünyanın hiçbir yerinde alıcı bulamadığı için taşımaktan
 vazgeçiyor, ancak yine kendi şirketlerinin birinde görevli
 olan bir Fransız çöpt taşıyıcısı firma² ile anlaşılıyor³
 Çöp taşıyıcılığında adı⁴ skandallara karışmış olan bu
 firmanın sahibi de 1982 Eylül'ünde 4I bidonun Seveso'dan
 Fransa'ya nakli için küçük⁵ Fransız taşıyıcı firma⁶ ile anlaşılıyor
 Nakliyatı yapan firma bidonları Fransa'ya kadar getiriyor⁷,
 içlerinde ne olduğunu bilmiyor⁸. Bidonların buradan nereye
 götürüldüğü⁹ belli değil. Fransız çöp taşıyıcısı firmasının
 sahibi Paringaux, Kendisi birkaç haftadır¹⁰, ancak
 hiçbir şey söylemiyor. ¹¹ ~~Evvelce~~ ^{Karar} ^{Paringaux'un}, konuşmamak için bir milyon
 dolar aldığı¹² ~~seksen~~ ^{belirli} dolar alıyor. Zehirli gaz taşıyan
 bidonların¹³ Belçika'ya geçtiği ve daha sonra Almanya'ya
 girdiği tahmin ediliyor.

bu konuda
bilgisi olmayan
gereken kişi.

Fransa'da
Saint-Quentin
hapisanesinde.

Nereye Gömüldü?

~~11~~ ~~bidon~~ ~~den~~ ~~22~~ ~~22~~ ~~ton~~ ~~Seveso'da~~ ~~ise~~ ~~zehirlenmiş~~
~~topraklar~~ ~~100,000~~ ~~ton~~ ~~çivari~~ ~~var~~ ~~nda~~.

4I bidon¹⁴ artık belki çoktan bilinmeyen bir yerde nehir
 yatakları altına¹⁵ gömüldü veya çöp yığınlarının arasına
 karıştı gitti. Ancak zehirli taşıyan 100'lerce hektarlık
 arazisi, kaderi sakat çocuklar doğurmak olan kadınları,
 cilt hastalıklı¹⁶ çocukları ile Seveso halkı tekellerin
 insanlık dışı yüzünü bütün acımasızlığıyla sergiliyor.

Onlar kirli oyunlarıyla, rüşvetle, sahtekarlıkla ~~kendi~~
~~aralarında~~ ^{kendi ailelerinde yönetimin} ~~gömmenin~~ bir yolunu bulsalar bile
 Seveso halkının nesilden nesile taşıdığı hastalıklar ^{onların}
 bu ^{kirli} oyunlarını hergün yeniden gündeme getirecek.

Zehirli gaz shandale tehlikelerin her amacıyla,
 milyonlarca insanın ^{yaşamını} ~~yaşamını~~ nasıl tehlikeye
 sokabileceğini ^{her daha büyük çapla} ~~sevgilerden~~ ^{sevgilerden} ~~sevgilerden~~

olaya karşı
toplumun
güçlü kesimlerden
yükselen duyarlı

~~shandale duyurular, tehlikeye işaret eden,~~
 La Roche firmasının ilaçlarına boykot ilan.
~~etken~~ ~~halkın~~ gibi protesto hareketleri de
 tehlikeye karşıdan karşıya ~~insanların~~ ^{insanların} ~~gücünü~~ ^{gücünü} ~~meydana~~